

19.09.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**19 Eylül 2023
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

19 Eylül 2023 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU KARARLARI

— Hâkimler ve Savcılar Kuruluna Ait Kararlar

YÖNETMELİK

— Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Gemi Acentelik Hizmetleri Ücret Tarifesine İlişkin Tebliğ
- Uluslararası Gözetim Şirketinin Faaliyetten Süreli Men'i Hakkında Tebliğ (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2023/29)
- Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliği (V-101.1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (V-101.1.a)

KURUL KARARLARI

- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulunun 13/09/2023 Tarihli ve 75935942-050.01.04-[01/19075] Sayılı Kararı
- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulunun 13/09/2023 Tarihli ve 75935942-050.01.04-[01/19078] Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 22/6/2023 Tarihli ve E: 2022/100, K: 2023/114 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 22/6/2023 Tarihli ve E: 2022/110, K: 2023/115 Sayılı Kararı

Ne yediğimizi bilmiyoruz!

Yüksek enflasyon ve hayat pahalılığı ucuz ve hileli gıda üretimini artırırken, halk sağlığını tehlikeye atan firmalar ise Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından 18 aydır ifşa edilmeyerek halktan gizleniyor.

Sadettin İnan

Bakanlığın gıda denetimlerinde özellikle ürünlerinde at ve eşek eti kullanan firmalarda ciddi artışlar olduğu kaydedilirken, bu firmaların halktan gizlenmesi, halk sağlığının nasıl bir tehlikeye atıldığını gözler önüne seriyor.

Hileli gıda üreten firmalara yönelik en son ifşa Bekir Pakdemirli'nin bakanlığı döneminde Mart 2022'de yapılırken, o günden bu yana hileli gıda üreten firmalara yönelik ifşa listesi bir daha yayınlanmadı. Teamüllere göre yılda en az 2 defa yayınlanması gereken ifşa listesi, Vahit Kirişçi'nin bakanlığı döneminde hiç yayınlanmazken, aynı geleneğin İbrahim Yumaklı tarafından da devam ettirilmesi dikkat çekiyor.

Tarım ve Orman Bakanlığı, gıda denetimlerinin artırıldığına yönelik açıklamalar yaparken, gıda denetimlerinde tespit edilen hileli gıda üreten firmaların ifşa edilmemesi, dikkat çekiyor. Hileli gıda üreten firmaların ifşa edilmemesi Vahit Kirişçi'nin bakanlığı döneminde başlarken, İbrahim Yumaklı'nın da aynı geleneği devam ettirmesi hileli gıda üreten firmaları cesaretlendirirken, halk sağlığı da büyük bir tehlikeye atılıyor.

GERÇEK DENETİMİ HALK YAPAR ANCAK BAKANLIK BU DENETİMİ HALKIN ELİNDEN ALIYOR!

Bakanlığın gıda denetimlerinde tespit ettiği hileli gıda üreten firmaların ifşa edilmeyerek, 'milletten gizlenmesi' gıdada etkin bir denetimi de ortadan kaldırıyor. Çünkü vatandaş, bu firmaları bilmediği için ürünlerini almaya devam ediyor. Dolayısıyla hileli gıda üreten firmalar kesilen düşük miktardaki cezaları ödeyerek üretimlerine devam edebiliyor. Bu firmalar ifşa edilmiş olsa, ürünlerini almayarak asıl

cezayı vatandaş kesmiş olacak. Firmalar ifşa edilmediği için yapılan denetimlerdeki caydırıcılık unsuru da ortadan kalkmış oluyor.

5996 sayılı “Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu” ve bu kanun kapsamında hazırlanan, “Gıda ve Yemin Resmi Kontrollerine Dair Yönetmelik” gereğince; laboratuvar sonucuyla taklit veya tağşiş yapıldığı kesinleşen gıdaları üreten/ithal eden; kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye düşürecek şekilde bozulmuş, değiştirilmiş gıdaları üreten ve/veya satan firmanın adı, ürün adı, markası, parti ve/veya seri numarasını içeren bilgilerin kamuoyunun bilgisine sunulması gerekiyor.

VAHİT KİRİŞÇİ TARİHE GEÇTİ, İBRAHİM YUMAKLI DA AYNI GELENEĞİ DEVAM ETTİRİYOR!

Hileli gıda üreten firmalara yönelik en son ifşa Bekir Pakdemirli’nin bakanlığı döneminde Mart 2022’de yapılırken, o günden bu yana hileli gıda üreten firmalara yönelik ifşa listesi bir daha yayınlanmadı. Teamüllere göre yılda en az 2 defa yayınlanması gereken ifşa listesi Vahit Kirişçi’nin bakanlığı döneminde hiç yayınlanmazken, aynı geleneğin İbrahim Yumaklı tarafından da devam ettirilmesi dikkat çekiyor.

İBRAHİM YUMAKLI, KENDİSİ İLE ÇELİŞİYOR!

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, gıda denetimlerine yönelik yaptığı açıklamada, hileli gıda üreten firmalara göz açtırmayacaklarını ve yasalar çerçevesinde gerekli yaptırımları uygulamaya devam edeceklerini belirtirken, söz konusu denetim sonuçlarının millettten gizlenmesi ise gıda denetimlerindeki samimiyetsizliği de ortaya koyuyor.

AT VE EŞEK ETİ YAYGINLAŞTI!

Bakanlık kaynaklarından alınan bilgilere göre özellikle son dönemde yapılan denetimlerde ürünlerde at ve eşek etine yönelik tespitlerin arttığına işaret edilirken, Konya’da bir peynir markasının ürünüde ise antibiyotik tespit edilmesi, gıdada yaşanan büyük tehlikeyi gözler önüne seriyor.

HİLELİ GIDA ÜRETEN FİRMALAR NEDEN İFŞA EDİLMİYOR?

GIDA SAHTEKÂRLARININ İFŞA EDİLMESİNE KİM ENGEL OLUYOR?

Hileli gıda üreten firmaların Vahit Kirişçi döneminde ifşa edilmemesi ve aynı geleneğin İbrahim Yumaklı döneminde de devam ettirilmesi, “Gıda sahtekârları artık ifşa edilmeyecek mi?” sorusunu gündeme getirirken, Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü’nün “Bakan talimatı” olmadığı için ifşa listelerini yayınlamadığı kaydediliyor. Bakan Yumaklı’nın bir taraftan halk sağlığına büyük önem verildiğini ve hileli gıda üreten firmalara göz açtırmayacaklarını belirtirken, diğer yandan Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü’nün düzenlediği ifşa listelerinin yayınlanmasına izin vermemesi dikkat çekiyor.

TL kredi ve TL mevduat faizleri 20 yılın zirvesinde

Merkez Bankası'nın son 3 ayda aldığı kararlar hem kredi hem de mevduat faizlerine yeni rekorlar kırıyor. Verilere göre 8 Eylül itibariyle TL ticari kredi faizi yüzde 40,87 ile 20 yılın zirvesine çıktı, ihtiyaç kredi faizi 21 yılın zirvesine gördü, 3 aya kadar vadeli TL mevduat faizi de 20 yıldır böyle seviye görmedi.

ŞEBNEM TURHAN

Merkez Bankası'nın hem sadeleşme adımları hem de politika faizinde yaptığı artışlar kredi ve mevduat faizlerinde rekor seviyelerin görülmesine yol açtı. Merkez Bankası ortalama verilerine göre TL cinsi ticari kredi faizi yüzde 40,87 ile 29 Ağustos 2003'teki yüzde 40,96'dan sonraki en yüksek seviyesini gördü. İhtiyaç kredisi faizi de 12 Nisan 2002'de gördüğü yüzde 60,82 seviyesinin ardından ilk kez 8 Eylül itibariyle yüzde 59,71'e kadar çıktı. Kredi faizlerindeki yükselişe yine Merkez Bankası'nın TL mevduatı özendirme hamlelerinin etkisiyle TL mevduat faizleri de eşlik etti. 3 aya kadar vadeli TL mevduat faizi 4 Temmuz 2003'te gördüğü yüzde 40,91 seviyesinin ardından ilk kez 8 Eylül'de yüzde 40,87'ye yükseldi. Böylece hem mevduat hem kredi faizleri 20 yılın zirvelerine çıkarken, ticari kredi faiziyle 3 aya kadar vadeli TL mevduat faizi de eşitlenmiş oldu. İhtiyaç kredi faizi ise yıllık enflasyonu aştı.

Seçim öncesi ticari kredi faizi yüzde 14-15 idi

Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonrasında yeni ekonomi yönetimi ve yeni Merkez Bankası geleneksel politikalara dönüş yapmış ve ilk hamle olarak politika faizinde artışlara gitmişti. Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde ticari kredi faizleri yüzde 14-

15 seviyelerinde seyrederken, ilk olarak haziran PPK toplantısındaki politika faizi artışının hemen ardından yüzde 25'e dayandı, ardından ise ivme kazanarak yükselişini sürdürdü. Temmuz Para Politikası Kurulu kararının ardından yüzde 30'u geçen ticari kredi faizleri ağustos toplantısı sonrasında ise yüzde 40'ı aştı.

Seçim öncesi Merkez Bankası verilerine göre 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış ticari kredi büyümesi yüzde 46 seviyesinde bulunurken haziran başında yüzde 30'un altına haziran sonunda ise yüzde 20'nin altına geriledi. Temmuz başında tek haneye gerileyen 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış ticari kredi büyümesi ağustos ortasında yüzde 1,73'e kadar indi. Ardından Merkez Bankası'nın faiz üst sınırına yönelik attığı adım sonrasında hareketlenme yaşanan ticari kredi büyüme hızı ise 8 Eylül itibariyle yüzde 8,11'e geldi. Kamu bankalarında 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış ticari kredi büyümesi 8 Eylül itibariyle yüzde 22,7'ye yükselirken, özel bankalarda ise daralma trendi sürüyor. 11 Ağustos'ta özel bankalarda yüzde 14,22 küçülme yaşayan ticari kredilerde 8 Eylül itibariyle küçülme yüzde 7,92 oldu.

TL mevduat faizinde hızlı yükseliş bekleniyor

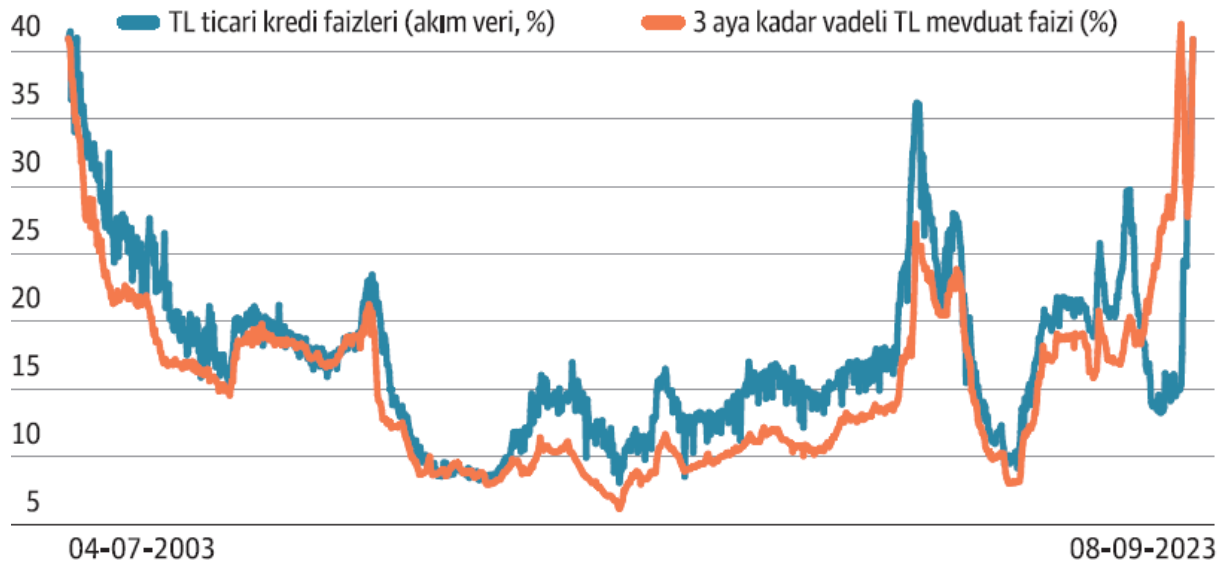
Merkez Bankası verilerine göre 8 Eylül itibariyle 3 aya kadar vadeli TL mevduat faizi yüzde 40,87 ile 20 yılın en yüksek seviyesine çıktı. Her ne kadar ortalama bir mevduat faizi verisi olsa da bankaların özellikle kur korumalı mevduattan standart TL mevduata dönüşte yüzde 45'in üzerinde faiz teklif ettiği bankacılık sektörü kaynaklarının verdiği bilgilerden biliniyor. Merkez Bankası dün aldığı yeni karar ile KKM'nin TL mevduat sayılmasına son verdi ve TL mevduat payı rasyosuna göre komisyon uygulamasından vazgeçti. Artık sadece KKM'ye dönüşüm hedefi ile KKM yenileme hedeflerine yönelik rasyolar takip edilecek. Bu durum bankacılık sektörü kaynaklarına göre TL mevduat faizinin yüzde 50'yi aşmasına neden olabilir.

İHTİYAÇ KREDİ FAİZİ TÜKETİCİ ENFLASYONUNU AŞTI

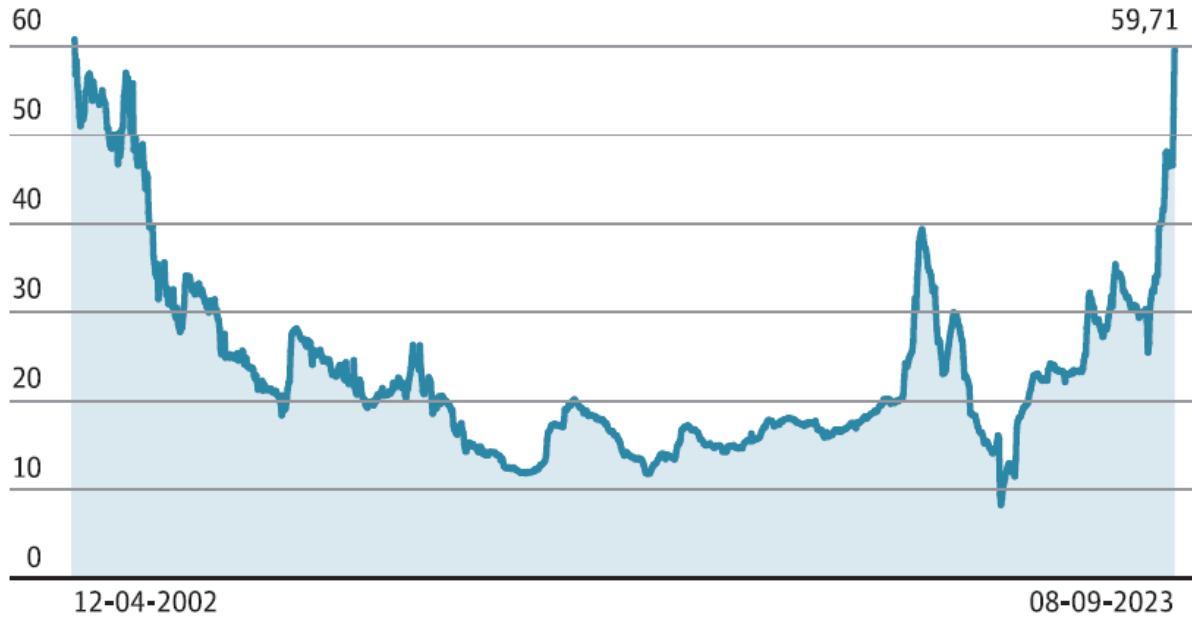
İhtiyaç kredisi faizi ise seçim öncesinden bu yana yükseliş trendindeydi ve bu seçim sonrasında da devam etti. Haziran başında yüzde 40'ı aşan ihtiyaç kredi faizleri PPK kararlarının da etkisiyle hızla yükseldi ve ilk olarak eylül başında yüzde 50'yi aştı. 8 Eylül itibariyle ise yüzde 59,71 ile hem 21 yılın rekorunu kırdı hem de yıllık tüketici enflasyonunu aştı. Ağustos itibariyle yıllık tüketici enflasyonu yüzde 58,94 seviyesinde bulunuyor. Merkez Bankası verileri seçimlerin ilk turu öncesinde bankacılık sektörünün yüksek faizlerin de etkisiyle ihtiyaç kredisinde oldukça hızlı bir büyüme yaşadığını gösteriyor. Toplamda tüketici kredilerinde büyüme yüzde 99,16 olurken kamu bankalarında yüzde 123,65, özel bankalarda ise yüzde 84,53 seviyesindeydi. Merkez Bankası'nın hamleleriyle birlikte tüketici kredi büyümesi ivme kaybı yaşadı. Haziran başında büyüme hızında kamuda yüzde 50'nin özelde ise yüzde 70'in altına gelindi. Ama yine de tüketici kredilerinde özel bankalar çok da frene basmadı. 8 Eylül itibariyle toplam tüketici kredi büyümesi yüzde 25,68 olurken hız kamu bankalarında yüzde 5,72, özel bankalarda ise yüzde 30,37 seviyesinde hesaplandı.

Ticari kredi ile mevduat faizi eşitlendi

45

TL ihtiyaç kredi faizi (akım veri, %)

Bloomberg HT tüketici güveninde toparlanma

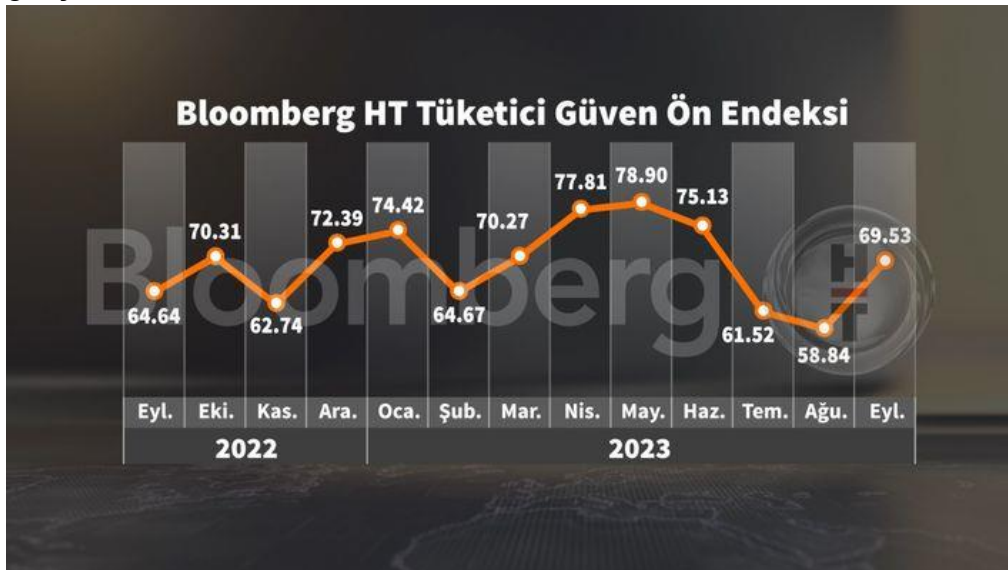
Bloomberg HT Tüketici Güven Endeksi Eylül ayında bir önceki aya göre yüzde 18,16 artarak 69,53 değerini aldı. Haziran ayından bu yana devam eden düşüşün ardından ilk yükseliş gerçekleşmiş durumda bulunuyor.

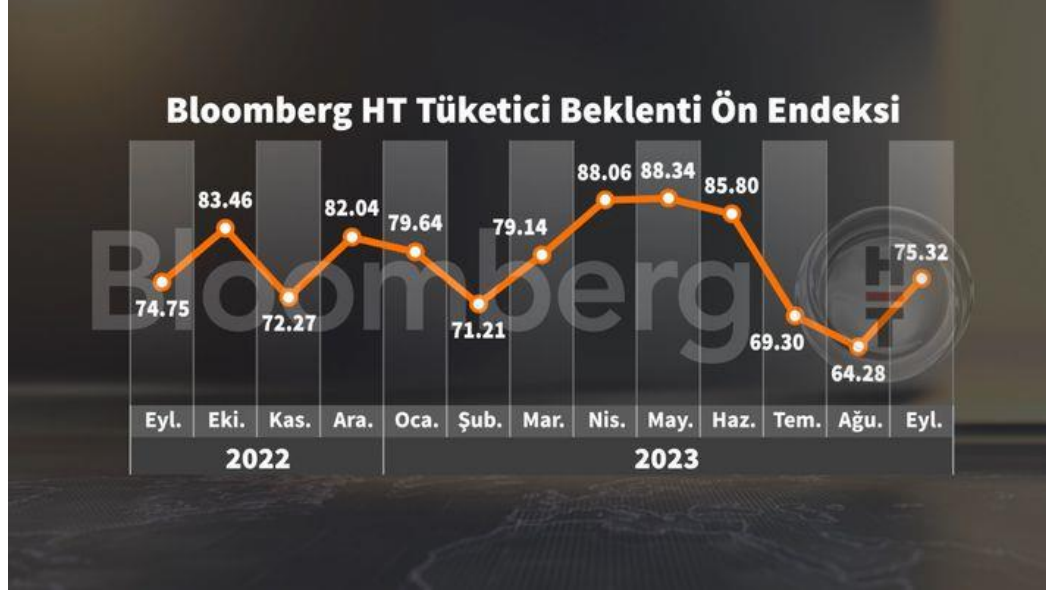
Bloomberg HT **Tüketici Güven Endeksi** Eylül ayında bir önceki aya göre yüzde 18,16 artarak 69,53 değerini aldı.

Endeksin detaylarına bakıldığında, tüketicinin hem mevcut durum algısında hem de geleceğe ilişkin beklentilerinde iyileşme izleniyor.

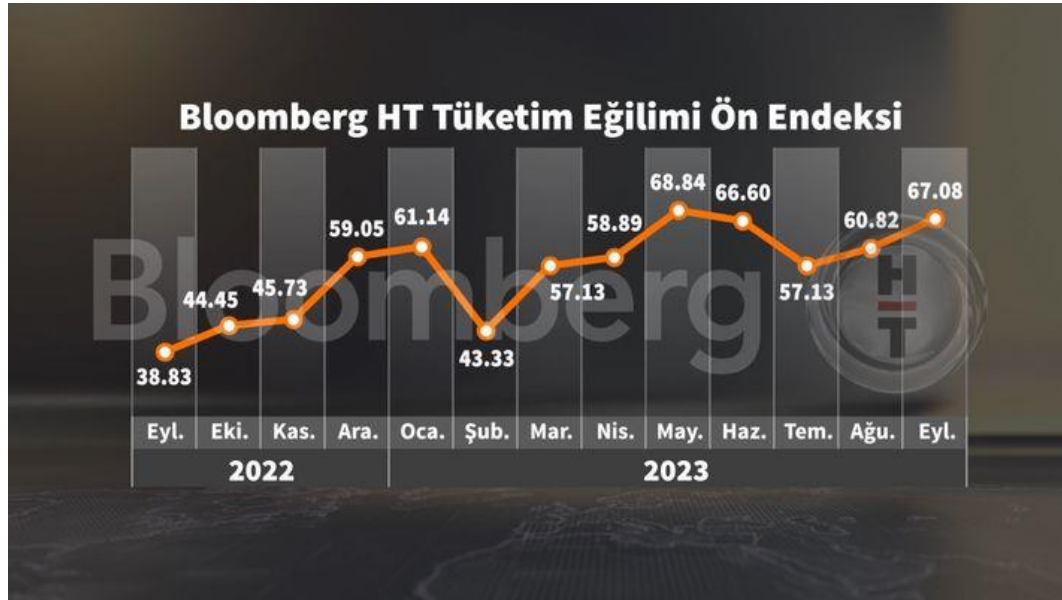
Haziran ayından bu yana devam eden düşüşün ardından ilk yükseliş gerçekleşmiş durumda bulunuyor. Makroekonomik görünümde çok büyük değişiklik olmamasına rağmen **Tüketici Güven**inde izlenen bu iyileşme Ağustos ayındaki para politikası ve Eylül başında açıklanan OVP ile ekonomi politikalarına olan güvenin artması bu gelişmenin bir nedeni olabilir.

Hisse senedi piyasası ve ülke not görünümüne ilişkin olumlu gelişmelerle **döviz kurları**nda izlenen görece istikrar bu iyileşmeye katkı sağlamış gibi görünüyor.

Bu çerçevede Bloomberg HT Tüketici Beklenti Ön Endeksi bir önceki aya göre yüzde 17,18 artarak 75,32 değerini aldı. Diğer taraftan, içinde bulunduğumuz dönemin dayanıklı tüketim malları ile otomobil ve konut alımı için uygunluğunu ölçmeye çalışan Bloomberg HT Tüketim Eğilim Ön Endeksi ise yüzde 10,29 artarak 67,08 değerini aldı. Tüketim eğiliminde son bir aydır izlenen yukarı yönlü hareket iç talepte yavaşlama sinyali vermiyor.

TEB Genel Müdürü Leblebici: KKM misyonunu tamamlıyor

Bloomberg HT yayınına katılan Türk Ekonomi Bankası (TEB) Genel Müdürü Ümit Leblebici, “Kur Korumalı Mevduat (KKM) artık misyonunu tamamlıyor, bu uygulamaya gerek kalmadı” dedi.

Türkiye Ekonomi Bankası (TEB) Genel Müdürü Ümit Leblebici, katıldığı Bloomberg HT yayınında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın TL mevduatı destekleme adımlarını değerlendirdi.

Merkez Bankası tarafından kur korumalı mevduattan (KKM) çıkış politikasının Ağustos ayındaki ilk hamlelerle gerçekleştirildiğini aktaran Leblebici, zorunlu karşılıklarla ilgili bir düzenleme geldiğini, ardından bir diğer adımında bugün görüldüğünü aktardı.

KKM'nin artık misyonunu tamamladığını belirten Leblebici, artık bu uygulamaya gerek kalmadığını ifade etti.

TL mevduatta geçişte bankaların bilançolarının etkilendiğidile getiren Leblebici, “TL'ye geçişi hepimizin önceliklendirip teşvik etmesi gerekiyor. Bunun için de bankaların bilançoları doğal olarak etkileniyor. Buradan baktığımızda ilgili mevzuatlarda yaşadıkça karşılaştığımız bu geçişi hızlandırabilecek yeni aksiyonlar almaya ihtiyaçlar vardı. Bu sabah gelen tebliğ ile beraber artık onlar tamamlanıyor diye düşünüyorum. bu bankalara bir esneklik sağlıyor” diye konuştu.

"TCMB aşırı ısınmaya karşı denge istiyor"

Geçmişte TL mevduattan krediye aktarım mekanizmasının tam çalışmadığını ile getiren Leblebici, şimdi normale dönmeye başladığını dile getirdi.

“TL mevduatın yüzde 57 olduğu dönemde zorunlu karşılık yoktu” diyen Leblebici, şimdi TL mevduata geçişte benzer uygulama yapılmasının doğru olduğuna dikkat çekti.

‘Parayı dövizde tutalım eninde sonunda yukarı gider’ yaklaşımını son dönemde görmediğini dile getiren Leblebici, kredi büyümesinde yüzde 2,5’lik büyüme sınırlarının zorlandığını ama aşırı ısınmaya karşı TCMB’nin denge istediğini dile getirdi.

TCMB’nin aslında bankaları yavaş yavaş doğru kanala yönlendirdiğini dile getiren Leblebici, “TCMB’nin kararlarıyla bankaların ana amacı arasında çelişki görmüyorum” dedi.

Merkez’in bankaları aslında genel olarak doğru bir kanala yavaş yavaş ittiğine dikkat çeken Leblebici bunun eninde sonunda istenilen yere varacağını dile getirdi.

Türk Lirası'na Merkez'den güçlü destek

Merkez Bankası TL'yi güçlendirme çalışmalarına devam ediyor. Güçlü faiz artışını yapılan düzenlemelerle destekleyen Merkez Bankası, KKM'den çıkan paranın döviz hesaplarına gitmesinin önüne geçmeyi amaçlıyor. Ekonomistler TL mevduat faizlerinde artış bekliyor.

Birol BOZKURT

Merkez Bankası, bankacılık sistemini Türk lirasını (TL) cazip kılacak şekilde dönüştüren adımlarına kararlılıkla devam ediyor. Bankacılık sisteminde TL payını artırma ve TL'yi tasarruf aracı haline getirme amacını kararlılıkla sürdüren TCMB, mevcut düzenlemede yaptığı revizyonlarla bu amacını pekiştirirken, bazı teşvik ve uygulama kolaylıkları da getirdi.

Merkez Bankası, yerel para TL'yi güçlendirmeye yönelik olarak hem standart TL mevduatı destekleyen hem de kur korumalı hesaplardan standart TL mevduata geçişi özendiren yeni adımlar attı.

Merkez'den bankalara yeni talimatlar

Merkez Bankası'nın adımlarını DÜNYA'ya değerlendiren ekonomistler, KKM'den çıkışın hızlandırılması ancak bunu yaparken çıkan paranın döviz hesapları yerine TL'ye dönmesinin amaçlandığı görüşünde.

Merkez Bankası'ndan bu haftaki toplantısında ciddi bir faiz artışı bekleyen ekonomistler, bu adımlarla birlikte TL mevduat faizlerinin de daha cazip oranlara yükselebileceğini söylüyor. Buradaki temel amacın KKM'den çıkan paranın dövize geçişini engellemek olduğunu dile getiren ekonomistler, "Merkez Bankası hem faizleri artırıyor hem de banka düzenlemeleri ile döviz hesaplarına geçişi durdurmaya çalışıyor."

Bir zamanlar dolarizasyonu azaltmak için çıkarılan bir enstrüman olarak görülen KKM geldiğimiz aşamada dolarizasyonun sebebi olarak görülüyor" dedi.

KKM'de TL mevduat komisyonu sona erdi

TCMB'nin bankalara gönderdiği uygulama talimatına göre, (gerçek kişiler için) TL payı artış hedefi yükseltildi.

TCMB, ağustos ayında menkul kıymet ve zorunlu karşılık uygulamalarında kur korumalı hesapların TL mevduata dahil olduğu TL payı rasyosunu yürürlükten kaldırmış, yerine kur korumalı hesapları TL mevduat olarak dikkate almayan ve standart yerel para olan TL mevduatın toplam mevduat içindeki payını artırmayı hedefleyen yeni bir TL payı rasyosu getirmişti. TL'ye geçişlerin hızlandığını gösteren veriler doğrultusunda gerçek kişiler için aylık yüzde 2 olarak belirlenen TL payı artış hedefi, yüzde 2,5'e yükseltildi.

Ayrıca, TL'ye geçiş ve yenileme ile TL payı hesaplamalarında revizyona gidildi. TL'ye geçiş ve yenileme oranında eksik kalan kısmın gerçek kişi dönüşüm hesaplarıyla tamamlanması mümkün hale getirildi. Ağustos ayında menkul kıymet ve zorunlu karşılık uygulamalarında yürürlükten kaldırılan eski TL payı rasyosuna göre komisyon uygulaması da sona erdirildi.

Komisyon uygulamasında, TL'ye geçiş ve yenileme oranları belirleyici olacak. Uygulama talimatına göre, TL'ye geçiş ve yenileme oranı yüzde 100'ün altında olan bankalara yıllık yüzde 8 oranında, yüzde 100'ün üzerinde olan bankalara ise yıllık en fazla yüzde 4 olacak şekilde TL'ye geçiş oranına göre komisyon uygulanacak.

Ekonomistler bu düzenlemenin bankaların mevduatta %60'lık TL payını tutturamamasına sebep olacağına dikkat çeken ekonomistler, "KKM'nin TL mevduat olarak sayılmaması bankaların yükünü ciddi oranda etkileyecektir. TL mevduatların yüzde 33'ünü KKM hesaplarının oluşturduğu düşünüldüğünde çoğu bankanın bu oranları tutturmak için TL mevduat faizlerinde hızlı bir artışa zorlandığı görülüyor" diye konuştu.

KOBİ kredilerinde muafiyet sınırı arttı

İhracat, yatırım ve KOBİ kredilerinde 50 bin TL'nin üzerinde kredi kullandırılması durumunda kredinin belirlenen harcama alanlarında kullanıldığının belgelenmesi

gerekiyor, aksi takdirde bankalar kredinin yüzde 30'u oranında menkul kıymet tesis ediyor ve bu krediler kredi büyümesi sınırına dahil oluyor. Kredi akışını rahatlatmak amacıyla bu krediler için fatura muafiyet sınırı 250 bin TL'ye yükseltildi.

Altınbaş Üniversitesi Öğr. Üyesi Prof. Dr. Işın Çelebi: Bankaların bono alma zorunluluğu kaldırılmalı

"Bankalar her kredi verdiğinde bunun yüzde 10 ila 30'u kadar bir oranda bono alma zorunluluğu içinde. Bononun faizi yüzde 28 seviyesindeyken, bankalar mevduatı yüzde 35 ila 40 faizle topluyorlar.

Zorunlu karşılık oranı yüzde 25'te. Perşembe günü faiz yüzde 30'a çıkarılsa bile bankacılık sisteminin halkın TL'ye geçişini hızlandırabilecek bir faiz sunabilmesi bu koşullarda mümkün değil.

Bankalar devleti finanse etme noktasında, bu sürdürülebilir değil. Enflasyonun bu kadar yüksek olduğu bir noktada halkın TL'ye güvenini sağlamak için bu faizler yeterli gelmiyor. Bankacılık sisteminin bono alma zorunluluğu kaldırılmalı ya da zorunlu karşılıkların indirilmesi gerekiyor. Döviz kurunu da piyasalara bırakmak gerekiyor.

Kuru baskılamak ithalatı teşvik ediyor ve cari işlemler açığını artırıyor. Ben Türkiye için cari işlemler açığının en az enflasyon kadar önemli bir problem olduğunu düşünüyorum. Burada üretim verimliliğini artırıp ihracatı desteklemek, bu yolda da Eximbank'ın sermayesini 5 milyar dolar seviyesine çıkarmak çok önemli."

Bahçeşehir Üniv. Öğr. Üyesi Prof. Dr. İbrahim Ünalmiş: Düzenlemelerin TL mevduata etkisi sınırlı

TCMB aldığı yeni kararlar ile KKM'den çıkışı hızlandırmak istiyor. Bu çerçevede, bir yandan KKM hesaplarının lehine olan düzenlemeleri kaldırırken diğer taraftan da bankalar için tasarruf sahiplerini geleneksel mevduata yönlendirme konusunda teşvikler getiriyor.

TL mevduat payı artış hedefinin %2'den %2.5'e çıkartılması ve KKM'nin TL mevduat sayıldığı komisyon uygulamasının kaldırılmasını bu açıdan değerlendirmek gerekir.

Şunu da unutmamak gerekir ki bu tür teşviklerin KKM'den geleneksel mevduata geçiş sürecini hızlandırmadaki etkisi sınırlı. Burada asıl parametre TL mevduatın KKM'ye önemli bir rakip hale gelmesi. Piyasalarda faiz seviyesi makroekonomik dengeler ile uyumlu hale geldikçe TL mevduatın KKM için ciddi bir alternatif hale geleceğini düşünüyorum.

Diğer taraftan, operasyonel açıdan zorluklar yaratan 50 bin TL'lik fatura muafiyeti sınırının 250 bin TL'ye çıkartılması da sistemin işleyişini kolaylaştıracak bir adım. Son

dönemde ticari kredilerde gözlenen artış atılan adımlar sayesinde kredi piyasasının daha etkin çalışmaya başladığını gösteriyor.

**Anadolu Aslanları İş Adamları Derneği Genel Başkanı Orhan Aydın:
KOBİ'lerimiz nefes alır gerçekçi bir karar olmuş**

Merkez Bankası'nın fatura muafiyet sınırını 250 bin TL'ye yükseltmesi kararı ile KOBİ'lerin elini güçlendiriyor. Daha önceki 50 bin TL sınırının güncel değer olarak geçerliliğini yitirdi, 50 bin TL limiti günümüz koşullarında daha gerçekçi bir limit. Dünya'da yaşanan küresel ekonomik sıkıntıların yansımaları maalesef ülkemizde de görmekteyiz. Bu nedenle bir dizi tedbirler almış, krizin olumsuz etkilerini asgariye indirmeye çalışmıştık.

Arz ve talep ilişkisine bağlı olarak yükselen enflasyon ve beraberinde getirdiği imalat fiyatlarındaki artışlar özellikle KOBİ derecesindeki firmalarımızı ciddi finansman arayışına itmektedir. Ne var ki kredi musluklarının kısılması finansa erişimi zorlaştıran etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Artık dün 50 bin lirasının alım gücü bugünkü 50 bin TL ile çok farklılık arz ediyor. Bunu hemen hemen tüm sektörlerde görmekteyiz.

2022 Ekim ayı gibi alınan 50 bin TL'lik muafiyette bugünkü değerleme üzerinden bakıldığında gerçekçiliğini yitirmiş gözüküyordu. Merkez Bankasının muafiyet oranını 250 bin TL ye çıkartması gerçekçi değerini bulan bir karar olmuştur. Ayrıca KOBİ'lerimize de nefes olacak bir karar olmuştur.

TEB Genel Müdürü Ümit Leblebici: KKM artık misyonunu tamamlıyor, ihtiyaç da yok

Bloomberg HT'de soruları yanıtlayan TEB Genel Müdürü Ümit Leblebici, Merkez Bankası'nın adımlarını değerlendirdi. Leblebici şunları söyledi; "TL mevduatının yüzde 57 olduğu dönemde ZK yoktu, şimdi TL mevduata geçişte benzer uygulama yapılması doğru.

Geçmişte TL mevduattan krediye aktarım mekanizması tam çalışmıyordu, şimdi normale dönmeye başladık. TCMB aslında bankaları yavaş yavaş doğru kanala yönlendiriyor. Kredi büyümesinde yüzde 2,5'lik büyüme sınırlarını zorluyoruz ama aşırı ısınmaya karşı TCMB denge istiyor.

Paramızı dövizde tutalım önünde sonunda yukarı gider yaklaşımını son dönemde görmüyorum. KKM artık misyonunu tamamlıyor ihtiyaç da yok, enflasyondan korumuyor. Kredi mevduat faizi arasındaki makas eksilere gelmişti ama normalleşmeye başladı. TCMB'nin sıkılaştırma mesajları enflasyonda beklenen işlevini yerine getirmeye başladı. TCMB'nin kararlarıyla bankaların ana amacı arasında çelişki görmüyorum.

Nakdi krediler 10 trilyon TL'yi aştı

Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi üyesi kuruluşlar tarafından kullanılan nakdi krediler temmuz 2023 itibarıyla, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 59 artarak 10,84 trilyon TL oldu. Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi tarafından yapılan açıklamaya göre, Nakdi kredilerin 10 trilyon 496 milyar TL'si bankalar, 167 milyar TL'si finansal kiralama şirketleri, 80 milyar TL'si finansman şirketleri ve 96 milyar TL'si faktoring şirketleri tarafından kullanıldı.

Tasfiye olunacak alacaklar 2023 yılı Temmuz ayı itibarıyla 212 milyar TL oldu. Tasfiye olunacak alacakların 200 milyar TL'si bankalara; 9 milyar TL'si finansal kiralama şirketlerine, 2 milyar TL'si faktoring şirketlerine ve 1 milyar TL'si de finansman şirketlerine ait. Bankalar ve banka dışı finansal kuruluşlar tarafından kullanılan bireysel krediler, yüzde 83 artarak 2 trilyon 290 milyar TL oldu.

Bireysel kredilerin yüzde 99'u bankalar tarafından kullanılırken, finansman ve finansal kiralama şirketleri tarafından kullanılan 13 milyar TL'lik bireysel kredinin 7,5 milyar TL'si taşıt kredilerinden oluşmaktadır. Bireysel kredilerin yüzde 34'ünü ihtiyaç kredileri, yüzde 20'sini konut kredileri, yüzde 37'sini kredi kartları, yüzde 4'ünü taşıt kredileri ve yüzde 6'sını kredili mevduat hesabı oluşturdu. Bireysel kredilerde tasfiye olunacak alacak oranı yüzde 1,7 seviyesinde gerçekleşti.

Halkbank'a ABD'de bir dava daha açıldı

Halkbank'tan, ABD'de Banka aleyhine açılan ikinci hukuk davasına ilişkin açıklama yapıldı. Açıklamada, "Henüz bu tazminat davasıyla ilgili olarak Bankamıza resmi bir tebligat yapılmamış olmakla birlikte tebligat yapıldıktan sonra gerekli hukuki adımlar atılacaktır" denildi.

Halkbank'tan, ABD'de Banka aleyhine açılan ikinci hukuk davasına ilişkin yapılan açıklamada, "26 Temmuz 2023 tarihinde 151 kişilik farklı bir müşterki grubu tarafından yine ABD Güney New York Bölge Mahkemesi nezdinde, çeşitli ülkelerde yaşadıkları birtakım mağduriyetler ile Bankamız hakkında 15 Ekim 2019 tarihinde açılmış bulunan mevcut ceza davasındaki sözde iddialar arasında bağlantı kurmaya çalışılarak yeni bir hukuk davası açılmıştır" denildi.

Halkbank'ın Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda (KAP) yer alan açıklamasında, ABD'de Banka aleyhine açılan ikinci hukuk davasına ilişkin bilgilere yer verildi.

Açıklamada, şunlar kaydedildi.

"27 Mart 2020 tarihinde 876 kişilik bir müşterki grubu tarafından, ABD Güney New York Bölge Mahkemesi nezdinde, ABD'nin çeşitli ülkelere yönelik yaptırım kararlarının ihlalinden dolayı alacaklarını tahsil edemedikleri gerekçesiyle Bankamız aleyhine açılan tazminat talepli hukuk davasında, önce 16 Şubat 2021 tarihinde Bölge Mahkemesi nezdinde, ardından 2 Mayıs 2023 tarihinde Birleşik Devletler

19.09.2023

İstinaf Mahkemesi İkinci Dairesi nezdinde Bankamız lehine karar verilerek müşterilerin tazminat talepleri reddedilmiştir.

Benzer şekilde, 26 Temmuz 2023 tarihinde 151 kişilik farklı bir müşterinin grubu tarafından yine ABD Güney New York Bölge Mahkemesi nezdinde, çeşitli ülkelerde yaşadıkları birtakım mağduriyetler ile Bankamız hakkında 15 Ekim 2019 tarihinde açılmış bulunan mevcut ceza davasındaki sözde iddialar arasında bağlantı kurmaya çalışılarak yeni bir hukuk davası açılmıştır. Henüz bu tazminat davasıyla ilgili olarak Bankamıza resmi bir tebligat yapılmamış olmakla birlikte tebligat yapıldıktan sonra gerekli hukuki adımlar atılacaktır."

Erdoğan: 2024'e çok farklı gireceğiz

Erdoğan: Ekonomi ekibimiz bu konularda yoğun bir gayretin, çalışmanın içerisinde. Başarılı bir süreci yönetiyorlar ve bu başarılı süreçte, inanıyorum ki yıl sonu, bilemedin yılın başında bunu başaracağız ve buradan da gerekli olumlu neticeleri alacağız ve bununla birlikte 2024'e çok daha farklı bir şekilde gireceğiz.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, yeni anayasaya ilişkin, "Eğer parlamentoda grubu olanlar, bu çağrımıza onlar da olumlu cevap verecek olurlarsa o zaman beraber, birlikte bu Anayasa'yı değiştirmeyi başarırız. Böylece tüm parlamento bu anayasa değişikliğini başarıyla gerçekleştirmiş oluruz. Bu çağırımı yaptım, yapıyorum, yapmaya devam edeceğim. Bu çünkü bizim ortak meselemiz, bunu da birlikte çözmemiz lazım." dedi.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na katılmak üzere New York'ta bulunan Cumhurbaşkanı Erdoğan, Sheraton New York Times Square Hotel'de düzenlenen Concordia Zirvesi kapsamında soruları yanıtladı.

Erdoğan, bir soru üzerine, Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat'taki deprem felaketinin ardından, Fas ve Libya'da meydana gelen felaketlerin acısını Türkiye'nin bildiğini belirtti.

Erdoğan, "Çünkü biz bunu yaşadık. Bizim 50 bin kaybımız oldu. Konutlara gelince, 11 vilayetimizde çok ciddi kayba uğradık. Tabii şimdi büyük bir hedefimiz var. Bu hedefle de biz süratle 1-2 yıl içerisinde konutları inşa edelim ve burada konutları yıkılan vatandaşlarımız da bir an önce evlerine yerleşsin istiyoruz." diye konuştu.

Burada normal konutlar, köy evleri ve dükkanlar olduğunu ifade eden Erdoğan, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının ekibiyle beraber yoğun olarak çalışmalarını sürdürdüğünü söyledi.

"Ekiplerimiz Libya'da çalışmalarını sürdürüyor"

Fas ve Libya'da meydana gelen felaketleri anımsatan Erdoğan, Türkiye'nin Libya'ya da Fas'a da yardım için hazır olduğunu, buna rağmen henüz Fas'tan geri dönüş alınmadığını ifade etti.

Erdoğan, geri dönüş alınan Libya'ya ilk etapta üç "dev" nakliye uçağı ve üç gemi ile araç-gereç ve gıda gönderdiklerini belirtti.

Talep olması durumunda her türlü yardımı göndermeye hazır olduklarını ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Şu an itibarıyla ekiplerimiz Libya'da çalışmalarını sürdürüyor. Bunu insani bir görev olarak telakki ediyoruz ve göndermeye de devam edeceğiz." diye konuştu.

Enflasyonla mücadeleye yönelik soru üzerine ise Erdoğan, şunları söyledi:

"Şu anda küresel enflasyon tüm dünyayı tehdit eden bir durum. Bunun karşısında özellikle birinci derecede küresel enflasyonun egemen olduğu ülkelerin attığı, atacağı adımlar büyük önem arz ediyor. Aynı şekilde biz de bu enflasyonun şu anda bedelini ödedik, ödüyoruz. Fakat ekonomi ekibimiz bu konularda yoğun bir gayretin, çalışmanın içerisinde. Başarılı bir süreci yönetiyorlar ve bu başarılı süreçte, inanıyorum ki yıl sonu, bilemedin yılın başında bunu başaracağız ve buradan da gerekli olumlu neticeleri alacağız ve bununla birlikte 2024'e çok daha farklı bir şekilde gireceğiz."

"Çağrımı yapmaya devam edeceğim"

Yeni anayasaya ilişkin soru üzerine Erdoğan, "Şu anda parlamentoda bizim gücümüz Anayasa'yı değiştirmeye muktedir değil." diye konuştu.

Bu konuda parlamentodaki tüm gruplara çağrıda bulunduklarını hatırlatan Erdoğan, şunları kaydetti:

"Eğer parlamentoda grubu olanlar, bu çağrımıza onlar da olumlu cevap verecek olurlarsa o zaman beraber, birlikte bu Anayasa'yı değiştirmeyi başarırız. Böylece tüm parlamento bu anayasa değişikliğini başarıyla gerçekleştirmiş oluruz. Bu çağrımı yaptım, yapıyorum, yapmaya devam edeceğim. Bu çünkü bizim ortak meselemiz, bunu da birlikte çözmemiz lazım."

Türkiye-ABD ilişkileri

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye-ABD ilişkilerine yönelik soru üzerine, "Her şeyden önce ABD gibi bir ülke, ekonomisiyle, bütün imkanlarıyla her alanda dünyada çok farklı bir konuma oturmalı. Güvenlikten ticarete Amerika ile çok boyutlu ilişkilerimiz var. İkili ticaretimiz 32 milyar doları aşmış vaziyette. Türkiye'deki Amerikan firmalarının yatırımları ise 14,5 milyar dolar. Şu an ülkemizde Amerikan sermayeli 2 bin 80 firma var. Tabii Amerika'nın Türkiye'deki bu yatırımlarının artması, bizim ciddi manada beklentimizdir." ifadelerini kullandı.

Tahıl sevkiyatı

Soçi'ye geçen hafta yaptığı ziyarette Rusya Devlet Başkanı Putin ile görüştüğünü hatırlatan Erdoğan, şunları kaydetti:

"Soçi ziyaretinde Putin ile, Sayın Putin ile Afrikalı kardeşlerimize yönelik ilk etapta 1 milyon ton tahılın sevkiyatını görüştük. Malum Karadeniz Koridoru'nda şu ana kadar 33 milyon ton Rusya'dan gelen tahıl var. Bunların yüzde 44'ü Avrupa'ya, yüzde 14'ü bize, bir o kadar Afrika ülkelerine ama yeterli değil. Afrika ülkelerine çok daha fazlası, özellikle en az gelişmiş Afrika ülkelerine bizim bu tahılı bizde una dönüştürerek göndermemiz hem insani hem vicdani görevimiz olacaktır. Sayın Putin ile geçen pazartesi günü yaptığımız görüşmede bunları konuştuk, görüştük ve süratle de yeniden bu tahıl koridorunu işletmeyi ve '1 milyon ton yetmez, bunu daha da arttırmanızı rica ediyorum.' dedim. Biz telefon diplomasisiyle bu süreci işletmeyi ve bununla birlikte 'Rusya olarak üzerimize düşen görevi yerine getirelim.' dediler ve böylece vedalaştık."

Türkiye-Irak Kalkınma Yolu Projesi

Cumhurbaşkanı Erdoğan, soru üzerine Basra Körfezi'ni Türkiye üzerinden Avrupa'ya bağlaması öngörülen Türkiye-Irak Kalkınma Yolu Projesi'ni de değerlendirdi.

Erdoğan, şunları söyledi:

"Her şeyden önce Basra Körfezi'nden ve Körfez ülkelerini de aşarak Irak'tan geçmek suretiyle Türkiye üzerinden de Avrupa'ya gidecek olan bir koridor. Bu koridorun raylı sistem, otobanlar, bunlarla beraber altyapısı, üstyapısıyla, özellikle burada Körfez ülkelerinin bu işte çok çok kararlı olduğunu gördüm. Birleşik Arap Emirlikleri olsun, Katar olsun, Suudi Arabistan olsun, Irak, hepsi bu konuda çok çok kararlı. Hepsinden önemlisi biz de kararlıyız. Amerika'da bu kararlılığı gördüm, Almanya'da, Japonya'da, bunlarda da bu kararlılığı gördüm. Dolayısıyla atacağımız böyle bir adımla yeni bir dünyayı inşa etme fırsatını bulacağız."

NATO ile ilişkiler

Erdoğan, "Hem bir NATO üyesi hem de ABD'nin stratejik ortağı olarak ulusal çıkarlar ve daha geniş jeopolitik gerilimler arasında nasıl yol alıyorsunuz?" sorusu üzerine, Türkiye'nin NATO'nun en eski üyelerinden olduğunu hatırlattı.

Türkiye'nin gerek askeri gücü gerek verdiği mali destekle NATO içindeki ilk 5 ülkeden biri olduğuna dikkati çeken Erdoğan, şöyle devam etti:

"Gerek verdiğimiz askeri güçle gerek verdiğimiz mali destekle NATO içinde böyle bir konumumuz var. Bundan şu ana kadar herhangi bir taviz vermedik. NATO içindeki bu gücümüz, NATO üyesi ülkeler arasında da takdir görüyor.

Şu an itibarıyla biz, NATO içinde aldığımız görevleri harfiyen yerine getiren bir ülkeyiz ve bundan sonraki süreçte de aynı görevi ifa etmeye devam edeceğiz çünkü NATO üyesi ülkeler olarak hepimizin burada ortak menfaatleri var. Buradan taviz vermeye niyetimiz yok."

"Bizim mültecilere bakışımız çok farklı"

"Türkiye, diğer tüm ülkelere kıyasla çok daha fazla mülteciyi ülkesinde misafir ediyor. Uluslararası kurumlar ve çevreler söz konusu olduğunda bugün sizce küresel göç krizine yeterince cevap verilebiliyor mu?" sorusuna Erdoğan, "Dünyanın yaklaşım tarzı bazı ülkelerde olumlu. Örneğin Amerika, mültecilere bakışta bana göre olumlu ülkelerden bir tanesi. Almanya, Fransa öyle. Türkiye olarak aynı şekilde bizim de mültecilere bakışımız çok çok farklı." yanıtını verdi.

Türkiye'de ana muhalefet partisinin mültecilere bakışının "acımasız" olduğunu ifade eden Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Seçim kampanyasında 'Seçimi kazandığımız takdirde mültecileri sınır dışı edeceğiz.' demek suretiyle tehdit savurdu. Biz ise tam aksi... Biz mültecilere olan ev sahipliğimizi bugüne kadar nasıl yaptysak bundan sonra da yapmaya aynen devam edeceğiz. Bizde şu anda 5 milyona yakın mülteci var. Biz bu 5 milyona yakın mülteciye bütün gayretimizle ev sahipliğimizi yapıyoruz, yapmaya da devam edeceğiz."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyinde briket evler ve yeni konutlar yaptığını belirterek, 600 bine yakın Suriyelinin buralara yeniden gönüllü dönmeye başladığını, Katar ile ortak inşa edilecek yeni konutlarla da tekrar kendi topraklarına dönmelerini sağlayacaklarını vurguladı.

Çevre konularındaki hassasiyet

"Sizce, Türkiye'deki potansiyel ekonomik büyümeyi engellemeden çevre konularında hassasiyet nasıl sağlanır?" sorusuna Erdoğan, şu yanıtı verdi:

"Türkiye'nin sera gazı emisyonları oldukça düşük, yine de Türkiye, Paris İklim Anlaşması hedeflerine en fazla katkı sağlayan ülke konumunda. Bu alanda attığımız adımlarla da dünyada örnek gösterilebilecek ülke konumundayız çünkü burada aldığımız desteklere baktığımız zaman, diğer birçok ülke gibi herhangi bir destek almadan bu adımları attık, atıyoruz. Paris İklim Şartı'na da bugüne kadar uyduk, uymaya devam ediyoruz.

Türkiye olarak dünyamızın ve insanlığın ortak geleceğini ilgilendiren bu hayati meselede elimizi taşın altına koyuyoruz. Paris İklim Anlaşması'na 2053 net sıfır emisyon ve yeşil kalkınma hedeflerimizle en anlamlı katkıyı yapan ülkeler arasındayız. Hem yenilenebilir enerji hem de nükleer ve hidrojen yatırımlarında önemli adımlar atıyoruz. Yenilenebilir kurulu güç bakımından Avrupa'da 5'inciyiz, dünyada 12'nciyiz. Böyle bir gayretin ve çalışmanın içindeyiz. Enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji alanında attığımız adımlar, yıllık 90 milyon ton karbon eş değeri sera gazı emisyonunu engellemiştir. 2053 yılı net sıfır emisyon hedefimiz doğrultusunda 2030 senesine kadarki emisyon azaltma hedefimizi iki katına çıkardık. Bu da tabii dünyada örnek sayılabilecek adımlardan bir tanesi."

Gordion antik kenti UNESCO Dünya Kültür Mirası listesinde

Ankara Gordion'un UNESCO asıl listesine girdiği bildirildi. Böylece Türkiye'nin asıl listedeki varlık sayısı 20'ye yükseldi.

ANKARA (EKONOMİ) – Ankara Ticaret Odası'nın (ATO) başını çektiği, Ankara'da geniş bir kesimin desteklediği Gordion antik kentinin (Yassı H y k) UNESCO Dünya Mirası listesine alınmasına yönelik çalışmalar sonuç verdi ve Gordion Düđümü efsanesiyle bilinen tarihi mekan asıl listeye girdi. Böylece Türkiye'nin asıl listedeki varlığının sayısı 20'ye yükseldi. ATO Başkanı G rsel Baran Başkanlığı'ndaki heyet, Riyad'taki toplantıya katılarak, Gordion için  alıma yürüttü. Bu sonuçla Ankara'nın bir varlığı ilk kez Dünya Kültür Mirası listesine girmiş oldu. Ankara Arslanhane Camii de asıl liste için adaylığını sürdürüyor.

ATO'dan yapılan yazılı açıklamada, "Başkent Ankara'nın heyecanla beklediği haber Riyad'dan geldi. Efsanelere konu olan Frig Krallığı'nın merkezi Polatlı-Yassıhöyük'teki Gordion Antik Kenti artık UNESCO Dünya Mirası Asıl Listesinde" denildi.

UNESCO Dünya Mirası Komitesinin 11 Eylül’de başlayan toplantısında 53 eserin değerlendirildiği, Gordion’un da bu değerlendirmeler sonrasında asıl listeye alınması kararının çıktığı kaydedildi. ATO Başkanı Gürsel Baran karara yönelik, “Gordion insanlığa asırlar öncesinden kalan gerçek bir miras. Her zaman Ankara’nın hazinelerle dolu olduğunu ama bunların üzerlerinin örtülü olduğunu söylüyorduk” değerlendirmesinde bulundu. Gürsel Baran şunları kaydetti:

“Dünya Mirası Listesi, turistlerin kültürel amaçlı ziyaretlerinde baktıkları bir liste. Bu listeye girince otomatik olarak dünyaya reklamınız yapılmış oluyor. Başkent’e 2022 yılında 1 milyon 780 bin yabancı turist geldi. Bunun 337 bininin amacı sağlık hizmeti almaktı. Gordion’un listeye girerek tanınırlığının artmasıyla birlikte şehrimize gelen turist sayısı yükselmeye başlayacak. Bu da ister istemez otellerin, restoranların, seyahat acentelerinin ve daha pek çok işletmenin iş hacimlerini yükseltecek. Sonuçta, Ankara kazanacak, Ankara ekonomisi kazanacak.”

ATO Başkanı Baran, Polatlı Belediye Başkanı Mürsel Yıldızkaya da mutluluğunu vurgulayarak, “Polatlı’ya müjdeyle dönüyoruz. Bu karar Polatlı’yı uluslararası marka bir yerleşim yeri haline getirecek” dedi. Polatlı Ticaret Odası Başkanı Ulvi Sakarya da, Gordion’un turizm sektörünü dolayısıyla ticareti geliştireceğini belirterek, “Dünya mirası Gordion ile Polatlı ekonomisi canlılık kazanacak” diye konuştu.

UNESCO Dünya Mirası Komitesi'nin 45. Oturumu 25 Eylül'e kadar devam edecek. Türkiye'den asıl liste için ahşap tavan ve destekli camilerden Ankara Aslanhane, Konya Eşrefoğlu, Kastamonu Mahmut Bey, Eskişehir-Sivrihisar Ulu Camii, Afyonkarahisar Ulu Camiinden oluşan grup da asıl listeye girmek için bekliyor.

Riyad'daki toplantıya, ATO Başkanı Gürsel Baran, ATO Başkan Yardımcısı Temel Aktay, ATO Başkan Yardımcısı ve Ankara Kent Konseyi (AKK) Başkanı Halil İbrahim Yılmaz, ATO Yönetim Kurulu Üyesi Adem Ali Yılmaz, Polatlı Belediye Başkanı Mürsel Yıldızkaya, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürü Birol İnceciköz, Polatlı Ticaret Odası Başkanı Ulvi Sakarya, Gordion Kazı Başkanı Charles Brian Rose, Polatlı Tarihi Alanlar Tanıtım Merkezi (POTA) Genel Koordinatörü Kadim Koç'tan oluşan heyet katıldı.

Kararın ardından ATO Başkanı Gürsel Baran, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, ve UNESCO nezdinde, Bakanlıklar, UNESCO Milli Komitesine ve Gordion kazı ekibine teşekkür etti.

Hazine, iki ihale ile 36,5 milyar TL borçlandı

Düzenlenen iki tahvil ihalesiyle Hazine, 36,5 milyar TL borçlandı. 10 yıl vadeli tahvilde ortalama bileşik faiz yüzde 28,12 oldu.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, iki ayrı borçlanma ihalesi gerçekleştirdi. Hazine, ihalelerde toplam 10 milyar 978,1 milyon TL borçlandı. İhaleler öncesinde kamu kuruluşlarına ve piyasa yapımcılarına yapılan 25 milyar 500 milyon TL net rekabetçi olmayan tekliflere (ROT) satışlarla birlikte toplam satış tutarı 36 milyar 478,1 milyon TL'ye ulaştı.

7 yıl vadeli değişken faizli tahvil ihalesinde net 1 milyar 551,1 milyon TL satış yapıldı. İhaleye nominal olarak 3 milyar 841 milyon TL teklif gelirken, nominal satış 1 milyar 775 milyon olarak gerçekleşti. İhalede; ortalama minimum fiyat 86.111 TL, ortalama fiyat 87.386 TL, dönemsel faiz yüzde 8,9 oldu. İhale öncesinde kamuya 7 milyar TL, piyasa yapımcılarına 2 milyar TL net satış yapıldı. Piyasa yapıcı bankaların net teklif tutarı ise 3 milyar 986 milyon TL oldu.

10 yıl vadeli sabit kuponlu tahvil ihalesinde net 9 milyar 427 milyon TL satış yapıldı. İhaleye nominal olarak 27 milyar 249,8 milyon TL teklif gelirken, nominal satış 12 milyar 924,6 milyon olarak gerçekleşti. İhalede; ortalama minimum fiyat 72.342 TL, ortalama fiyat 72.939 TL, ortalama basit faiz yüzde 26,38, ortalama bileşik faiz yüzde 28,12 oldu. Sabit kuponlu tahvil ihalesi öncesinde kamuya 1 milyar 500 milyon TL, piyasa yapımcılarına 15 milyar TL net satış yapıldı. Piyasa yapıcı bankaların net teklif tutarı ise 23 milyar 659 milyon TL oldu.

Öte yandan Hazine ve Maliye Bakanlığı, yarın tahvil ihalesi düzenleyecek, kira sertifikası satışı yapacak. Bakanlığın yayımladığı iç borç ihraç takvimine göre, ilk ihalede 10 yıl (3640 gün) vadeli, 6 ayda bir kupon ödemeli TÜFE'ye endeksli devlet tahvilinin ilk ihracı yapılacak. İkinci ihalede, 10 yıl (3640 gün) vadeli, 6 ayda bir kira ödemeli kira sertifikasının doğrudan satışını gerçekleştirecek.

Sözleşmeli üretimde yeni dönem

Ali Ekber YILDIRIM

19 Eylül 2023 Salı

✓ *Tarım Yasası'nda yapılan değişiklikle tarımda üretim planlaması ve sözleşmeli üretimle ilgili önemli düzenlemeler yapıldı. Bu kapsamda Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan "Sözleşmeli Üretimin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" 15 Eylül 2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi.*

Sözleşmeli üretimde yeni bir dönem başlıyor. Taraflar arasında yaşanan anlaşmazlıklarda önce arabulucu devreye girecek sorun çözülemezse mahkeme süreci başlayacak.

Tarım Yasası'nın 13. maddesinde yapılan değişiklik kapsamında Tarım ve Orman Bakanlığı'nın hazırladığı "Sözleşmeli Üretimin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" 15 Eylül 2023 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Sözleşmeli üretimin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla yürürlüğe konulan yönetmelik, tarımsal üretim sözleşmelerinde yer alan tarafların haklarının korunması ve sorumluluklarının belirlenmesi için sözleşmenin taraflarında aranacak vasıflar, sözleşmeye konu ürünün teslim ve tesellüm koşulları, fiyat ve miktardaki değişim oranları, ayni ve nakdi avansın sınırları ve kapsamı ile tarımsal üretim sözleşmesine ilişkin diğer hükümleri kapsıyor.

İhtiyaç halinde bakanlık sözleşmeli üretim yaptıracak

Sözleşmeli Üretim Yönetmeliği'nin 5. maddesine göre Tarım ve Orman Bakanlığı ihtiyaç halinde sözleşmeli üretim yaptıracak. Maddede şöyle deniliyor: "

Sözleşmeli üretimde irade serbestisi esastır. Ancak salgın hastalıklar, tarım ürünleri ticaretinde yaşanan gelişmeler karşısında arz güvenliğinin sağlanması, tarımsal üretimin iç veya dış talebe uygun olarak ayarlanması veya bitki ve hayvan sağlığının korunması amacıyla, ihtiyaç halinde Bakanlıkça belirlenen ürün veya ürün grupları sözleşmeli olarak üretilir."

Sözleşmeli üretimde uygulama nasıl olacak?

1- Tarım ve Orman Bakanlığı sözleşmeli üretimi kayıt altına almak için sözleşmeli üretim yönetim sistemini kuracak ve işletecek.

2- Taraflar, tarımsal üretim sözleşmesini bakanlığın belirlediği tip sözleşme örneklerine uygun olarak düzenleyecek.

3- Düzenlenen sözleşmenin bir nüshası üreticide, bir nüshası alıcıda bırakılmak kaydıyla, üçüncü nüshası sözleşmenin imzalanmasını müteakip 15 iş günü içerisinde üreticinin Bakanlık kayıt sistemi kaydının bulunduğu tarım il/ilçe müdürlüğüne teslim edilecek. Bu sözleşmeler il/ilçe müdürlükleri tarafından sözleşmeli üretim yönetim sistemine kaydedilecek.

Sözleşmelerde tarafların mutabakatı ile yapılacak her türlü değişikliğe ilişkin belge en geç 15 iş günü içerisinde il/ilçe müdürlüğüne teslim edilecek.

Ürünlere sigorta zorunluluğu var

4- Tarımsal üretim sözleşmesine tabi ürünlere veya üretim varlıklarına sigorta yaptırılması zorunludur. Tarım sigortalarının kapsamı ve şartlarına dair esaslar tarımsal üretim sözleşmesinde düzenlenecek.

5- Üretim sürecinde alıcı tarafından görevlendirilen kişilerce verilen teknik destek kapsamındaki hizmetlerin maliyeti alıcı tarafından karşılanacak, hiçbir şekilde üreticiye yansıtılamayacak.

Girdilerle ilgili şartlar

6- Alıcı tarafından üreticiye teslim edilen girdiler temin edildiği güne ait fiyat ile avans olarak kabul edilecek. Üretici söz konusu fiyattan girdiyi kabul edip etmemekte serbest olacak. Sözleşme kapsamında alıcı tarafından üreticiye bedelsiz olarak sağlanan girdiler üretimin yapılacağı yerin dışında kullanılamayacak.

7- Taraflar, sözleşmenin yürürlükte bulunduğu süre içerisinde ve sözleşme kapsamında üretilen ürünün tesliminde sözleşme şartları dışında başka bir şart ileri süremeyecek.

8- Sözleşmede, ilgili ürün için geçerli mevzuat ile bu Yönetmeliğe aykırı hükümlere yer verilemeyecek.

Üretici örgütleri taraf olabilecek

9- Tarımsal amaçlı örgütler yetkilendirilmeleri halinde üyeleri veya ortakları adına sözleşmeye taraf olabilecek. Sözleşmeye sonradan dâhil olan üye veya ortaklar, sözleşmenin tüm şartlarına uymakla yükümlü olup sözleşme ekinde yer alan üye veya ortak listesine eklenecek. Sözleşmeye konu ürünün teslimatı alım satım belgesi ile belgelendirilip 15 iş günü içerisinde tarım ve orman il/ilçe müdürlüklerine veya Bakanlıkça yetkilendirilen tarımsal amaçlı örgütlere teslim edilecek. Tarımsal amaçlı

örgütler, üyeleri veya ortakları adına sözleşme kapsamında nakit avans alması halinde, üretim faaliyeti ve miktarı göz önüne alınarak beş iş günü içerisinde sözleşme yapan üyelerinin veya ortaklarının hesabına aktaracak.

Organik tarım ve iyi tarımda sertifikasyon şartı

10- Sözleşmeli üretim kapsamında iyi tarım uygulamaları veya organik tarım faaliyetinde bulunacak üreticilerin, Bakanlıkça yetkilendirilen kontrol ve sertifikasyon kuruluşları ile yapmış oldukları sözleşme, tarımsal üretim sözleşmesi ekinde yer alacak.

Devam eden sözleşmeler ne olacak?

Yönetmeliğin geçici maddesine göre yürürlükten kaldırılan yönetmeliklere göre akdedilmiş sözleşmeler, sözleşmenin sona ermesine kadar akdedildiği tarihte yürürlükte olan yönetmelik hükümlerine tabi olacak. Ancak bu sözleşmeler, 15 Eylül 2023 tarihinden itibaren bir yıl içerisinde bu yönetmelik hükümlerine uygun hale getirilecek.

Sözleşme yapacak taraflarda aranacak şartlar

- Sözleşmeli üretim kapsamındaki üreticiler, üretim faaliyetine göre Bakanlığın ilgili kayıt sistemlerine kayıtlı olur.
- Alıcı, ticari faaliyetine ilişkin ilgili kurumun kayıt sisteminde ve Bakanlık sözleşmeli üretim yönetim sisteminde kayıtlı olur.
- Tarafların tüzel kişilik olması durumunda temsile yetkili kişilerin adı soyadı ve T.C. kimlik numarası ve benzeri bilgileri içeren imza sirküleri veya yetki belgesi olur ve sözleşme ekinde yer alır.

Tarımsal üretim sözleşmesi nasıl düzenlenecek?

Sözleşmeli Üretim Yönetmeliği'nin 8. maddesinde tarımsal üretim sözleşmesinin nasıl düzenleneceğine yer veriliyor. Buna göre, tarımsal üretim sözleşmesi en az 12 punto büyüklüğünde, anlaşılabilir bir dilde, açık, sade ve okunabilir şekilde 3 nüsha olarak düzenlenecek. Sözleşmenin güvenli elektronik imza veya el yazısıyla imzalanmış olması zorunlu olacak.

Sözleşmelerin; bitkisel üretimde; tek yıllık bitkilerde ekim veya dikimden önce, çok yıllık bitkilerde ürünün kendine özgü üretim sezonu başlangıcından önce imzalanacak.

Hayvansal üretimde; çiğ sütte ürünün tesliminden önce, besicilik, kanatlı yetiştiriciliği ve arı ürünleri üretiminde üretim dönemi başlangıcından önce imzalanacak.

Su ürünleri yetiştiriciliğinde kullanılacak yumurta, yavru ya da büyütme amacıyla kullanılan canlı materyallerin sözleşmede istenilen ağırlığa ulaşmasından en az 3 ay

önce, imzalanması esastır. Bakanlık, ürün veya ürün grupları özelinde sözleşme imza dönemlerini ayrıca yayımlayabilir.

Özel hükümlere yer verilebilir

Sözleşmelerde; taraflara, ürüne, üretim yerine, üretim miktarına, üretim yöntem ve koşullarına, ürünün teslimine, fiyatına, fiyat belirleme ve güncelleme usullerine, aynı ve nakdi avansa, mücbir sebeplerin tespiti ve uygulanmasına ilişkin bilgiler ile taraflarca belirlenecek özel hükümlere yer verilir.

Üretici, alıcı tarafından talep edilmesi halinde, bir önceki üretim döneminde hangi ürünü ürettiği ile ekim nöbetine ve su kısıtına göre müteakip yıllarda aynı üretim yerinde hangi ürünleri üretmesi gerektiğine ilişkin belgeyi il/ilçe müdürlüğünden temin ederek sözleşme imzalanmadan önce alıcıya teslim eder.

Tohumculukla ilgili düzenlemeler

Yönetmeliğe göre, bu Yönetmelik kapsamında düzenlenen tohumluk üretim sözleşmeleri, 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu ile 8/1/2004 tarihli ve 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanuna aykırı hükümler içeremez. Sözleşmeli tohumluk üretiminde tohumluk üreticileri ve tohumluk yetiştiricilerinin ilgili alt birliğe üye olmaları gerekmektedir.

Sözleşmeli hayvancılık için özel hükümler

Sözleşmeli Üretim Yönetmeliği'ne göre, kuruluşuna Tarım ve Orman Bakanlığı'nca izin verilen, merkez birliği düzeyinde örgütlenmesini tamamlamış ve merkez birliğine üye olan, hayvancılık faaliyeti yürüten tarımsal amaçlı örgütler, yetki aldığı üreticisi adına sözleşmeli hayvansal üretime ilişkin iş ve işlemleri yürütebilir.

Sözleşmeli besicilikte; sözleşme konusu kasaplık hayvan veya koyun/keçi ile sığır karkasını kapsar, sözleşme süresi 4 aydan az, 2 yıldan fazla olamaz.

Sözleşmeli kanatlı hayvancılık ve arı ürünleri üretiminde; sözleşme süresi taraflarca belirlenecek.

Sözleşmeli usulde çiğ süt alım satımında; sözleşme süresi 6 aydan az, bir yıldan fazla olamaz.

Et ve Süt Kurumu'nun (ESK) taraf olduğu sözleşmelerde sözleşme süresi ESK tarafından belirlenecek.

Sözleşmeli su ürünleri yetiştiriciliğinde üretici, Bakanlıktan onaylı su ürünleri yetiştiricilik belgesine sahip olmak zorunda. Sözleşmeye konu ürün, yetiştiricilik belgesine sahip olunan üretim tesisinde yetiştirilmek zorundadır. Üretici, bakanlıktan onaylı yetiştiricilik belgesinde yer alan türlerde ve toplam proje kapasitesi kadar sözleşmeli üretim gerçekleştirebilir.

Tütün ve şeker pancarında sözleşmeli üretim nasıl olacak?

Sözleşmeli Üretim Yönetmeliği'nin 5. Maddesine göre, salgın hastalıklar, tarım ürünleri ticaretinde yaşanan gelişmeler karşısında arz güvenliğinin sağlanması, tarımsal üretimin iç veya dış talebe uygun olarak ayarlanması veya bitki ve hayvan sağlığının korunması amacıyla, ihtiyaç halinde şeker pancarının sözleşmeli olarak üretilmesi zorunlu olacak. Sözleşmeli şeker pancarı üretimi 4/4/2001 tarihli ve 4634 sayılı Şeker Kanunu, 5/6/2021 tarihli ve 31502 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Şeker ve Hammaddeleri Yönetmeliği ve ilgili mevzuat kapsamında yürütülecek.

Tütün üretimi, alım ve satımı 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun ve bu kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan mevzuat hükümleri kapsamında yürütülecek.

Sözleşmeden cayma ve sözleşmenin feshi

Yönetmeliğe göre, herhangi bir sebep belirtmeksizin, taraflar sözleşmeyi karşılıklı uzlaşılı ile feshedebilirler. Feshedilen sözleşmeler taraflarca 15 iş günü içerisinde tarım ve orman il/ilçe müdürlüğüne bildirilecek.

Tarımsal üretim sözleşmelerinde belirtilen mücbir sebepler haricinde sözleşme kapsamında üretilen ürünün alımından veya satımından vazgeçen üretici ya da alıcılar için sözleşmede ceza koşulu belirlenecek. Ceza koşulu, alımından ya da satımından kaçınılan ürün miktarının sözleşmedeki bedelinin yüzde 20'sinden az ve yüzde 50'sinden fazla olamaz. Et ve Süt Kurumu'nun taraf olduğu sözleşmelerde üretici için ceza koşulu bu fıkrada yer alan alt sınırdan daha az olarak belirlenebilir veya ceza koşuluna yer verilmeyebilir.

Arabulucu devreye girecek

Yönetmeliğin 13. maddesine göre: "Tarımsal üretim sözleşmesinden doğan davalarda arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır. Tarımsal üretim sözleşmesinden doğan hukuk uyuşmazlıklarının arabuluculuk yoluyla çözümlenmesine ilişkin dava şartı olarak arabuluculuk süreci 1/9/2023 tarihli ve 32296 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tarımsal Üretim Sözleşmesinden Doğan Hukuk Uyuşmazlıklarına İlişkin Arabuluculuk Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülür." deniliyor.

Tereddütleri bakanlık giderecek

Sözleşmeli Üretimin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in uygulanmasında doğabilecek tereddütleri gidermeye Tarım ve Orman Bakanlığı yetkili kılındı.

3 Yönetmelik yürürlükten kalktı

Sözleşmeli Üretimin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in yayınlanması ve 15 Eylül 2023 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmesi ile; 26/4/2008 tarihli ve 26858 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sözleşmeli Üretim ile İlgili Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, 16/4/2015 tarihli ve 29328 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çiğ Sütün

Sözleşmeli Usulde Alım Satımına İlişkin Yönetmelik ile 27/10/2017 tarihli ve 30223 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kanatlı Hayvan Eti Üretiminde Sözleşmeli Üretime İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırıldı.

Yeni dönemde neler olacak?

1-İhtiyaç halinde bakanlık sözleşmeli üretim yaptıracak

2- Tek tip sözleşme olacak

3- Sözleşme kapsamındaki ürünlere sigorta zorunlu olacak

4- Üretici örgütleri sözleşmede taraf olabilecek

5- Tütün ve şekerpancarında farklı uygulama

6- Mahkemeye gitmeden arabulucu devreye girecek

Sözleşmeli üretimde Bakanlığın görevleri
Sözleşmeli Üretimin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’e göre Tarım ve Orman Bakanlığı’nın görevleri şöyle:

- Sözleşmeli üretim yönetim sistemini kurar, işletir ve bu sistemin ilgili diğer kayıt sistemleriyle entegrasyonuna yönelik çalışmalar yapar.
- Sözleşmeli üretime ilişkin istatistiksel bilgileri toplar, değerlendirir ve sözleşmeli üretim modelinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapar.
- Sözleşmeli üretime yönelik mevzuatın uygulanması ve uygulamada birlikteliğin sağlanması amacıyla gereken tedbirleri alır ve bu doğrultuda ihtiyaç duyulan eğitim ve tanıtım faaliyetlerini düzenler.
- Tarımsal üretim planlaması ve arz güvenliği kapsamında sözleşmeli üretimin yaygınlaştırılması ve özendirilmesi için gerekli tedbirleri alır.
- İl/ilçe müdürlükleri kendi sorumluluk alanlarındaki tarımsal üretim sözleşmelerini ve ürünün teslimine ilişkin alım satım belgesini sözleşmeli üretim yönetim sistemine kayıt eder, tarımsal üretim sözleşmelerinde yapılan değişikliklere veya fesihlere ilişkin mevcut kayıtları günceller.

İşte yaşıyorsunuz, işte kalan ömrünüz!

Alaattin AKTAŞ

19 Eylül 2023 Salı

Çocukluğumun geçtiği Kayseri'de şimdi yerinde yeller esen eski mahallemizde bir vefat yaşandığında en çok şu tür konuşmalar duyardım.

-Falanca ölmüş, Allah rahmet eylesin.

-Niye ölmüş?

-Vadesi dolmuş...

Vadesi dolmak! Ne demekti ki, hiç anlam veremezdim, sanki bir hastalık gibi!

O dönemlerde hastalıklar da pek öyle detaylı olarak bilinmezdi ki. Birisi hayatını kaybetti mi, nedeni belliydi; vadesi dolmuş!

Neyse ki şimdi hangi hastalıktan hayatımızı kaybettiğimizi biliyoruz. Yine de belli bir yaşın üstündekiler için ortada somut bir neden yok mu; **"İç organlar iflas etmiş"** diyoruz, **"Çoklu organ yetmezliği"** diyoruz. **"Vadesi dolmuş"**un adı biraz değişmiş oldu.

"Vadesi" olduğunu bilen tek canlı

İnsan, doğada öleceğini bilen tek canlı. En azından diğer canlıların bunu bilmediğini düşünüyoruz. Ama bizim bildiğimiz kesin. Ve adım adım vadenin dolacağı o güne gidiyoruz.

Şunu düşündüğüm çok olmuştur. Özellikle el kadar minnacık bebekleri gördüğümde:

"Yüz yıl sonra şu an etrafta gördüğüm kimse olmayacak. Ne etrafı, şu an dünyada yaşayanlardan sayılı kişi kalacak."

Böyle bakın dünyaya, çok tuhaf gelecek!

Hatta bırakın yüz yıl sonrasını, kısaltın vadeyi, iyice; üç beş yıl sonra ne olacak acaba...

Ne kaldı?

TÜİK'in dün açıkladığı 2020-2022 dönemi hayat istatistiklerine göre doğuşta beklenen yaşam süresi 77.5 yıl. Bu süre erkeklerde 74.8, kadınlarda ise 80.3 yıl.

Tüm yeni doğmuş bebeklere uzun ve sağlıklı bir ömür dileyerek belli yaşa gelmiş olanların ne kadar "**vadesi**" kaldı, ona bakalım...

Yaş 35, yolun yarısı değil!

Cahit Sıtkı Tarancı'nın "**Otuz Beş Yaş**" şiirindeki o harika dizeler artık günümüze pek uymuyor.

Yaş otuz beş yolun yarısı eder

Dante gibi ortasındayız ömrün

Artık 35 yaşta yolun yarısına gelinmiyor.

Hayat istatistiklerine göre 35 yaşındaki bir erkeğin 41.5, kadının ise 46.6 yılı daha var.

Ve emeklinin durumu

Yaş 65'e geldi, doldurdunuz bu yaşı, artık emekli de oldunuz. Kamuda zaten isterseniz de çalışamazsınız.

Vade olarak ne kaldı; 17.1 yıl...

Sağlık sorunları da çoktan baş gösterdi zaten.

Şöyle rahat ve huzur içinde bir emeklilik istiyorsunuz haklı olarak.

Ayda 7 bin 500 lira ya da o civarda bir para alarak değil tabii ki.

Kuruş hesabı yaparak değil tabii ki.

Üç beş kuruş ucuza ekmek almak için sabahın köründe, kışın ayazında kuyruğa girerek değil tabii ki.

Kalmış ortalama 17 yılınız...

Ama adeta el birliğiyle sizden bir şekilde alınan birilerine aktarıp onların rahat etmesi sağlanmak isteniyor gibi...

Peki onların hırsı?

Bir şekilde oluk oluk para aktarılanlar; ya onların hırsı? Bu grafik herkesi kapsıyor, ayrıcalık yok!

Birileri daha iyi tedavi oluyor ve belki üç beş yıl fazla yaşıyor, hepsi o kadar.

O ortalama 17 yılı herkes aynı şekilde geçiremiyor işte.

Ama bazıları arkalarından konuşulmasını, tabii ki kötü konuşulmasını umursamadan gidiyor; ormanı, doğayı katlederek parasına para ekleme çabasından sıyrılamıyor; bazı isimler ise yıllar sonra bile büyük bir saygı ile anılmaya devam ediliyor.

Dedim ya grafik herkes için geçerli.

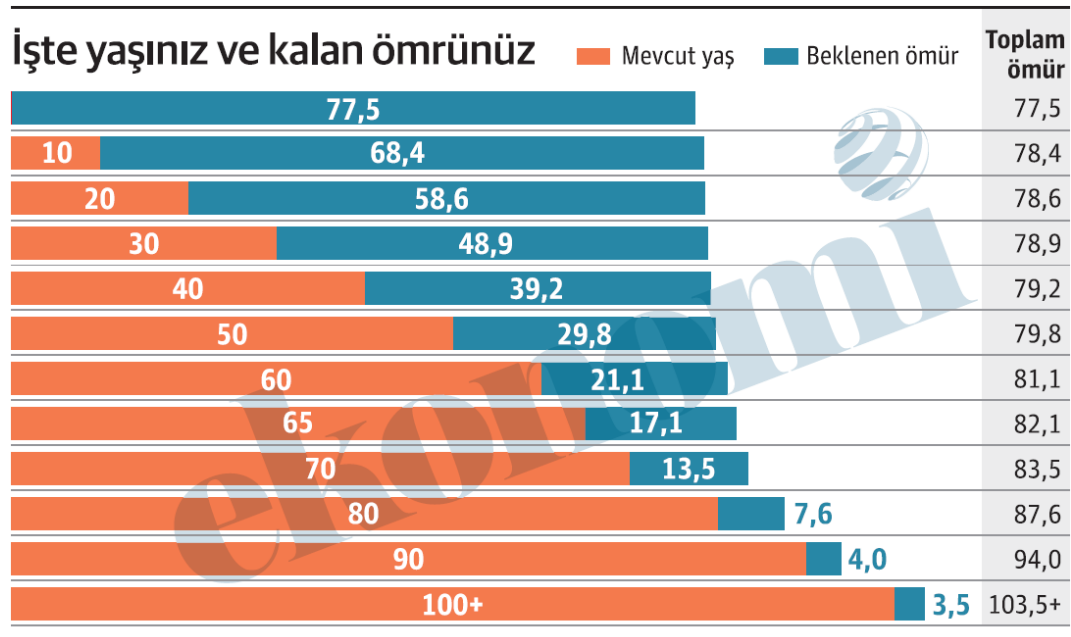
Oradaki süreleri çok az oynatabilirsiniz.

Hele hele büyük iş insanı olmuşsunuz, belli bir yaşa gelmişsiniz, artık önünüzde yaşayacağınız bir o kadar daha ömür de yok. Her şeyi berbat etmeden de gidebilirsiniz, tercih sizin!

Bu yalnızca iş insanları için geçerli değil.

Siyasetçisiniz, amacınız tabii ki ülkeye ve vatandaşa hizmet etmek olmalı ama edemiyorsunuz. Olmuyor bir türlü. **"Mezarlıklar yerlerinin doldurulamayacağını sanan insanlarla doludur"** diye bir söz var ya, merak etmeyin yeriniz dolar; hem de daha iyi dolar. Zaten bir katkınız da yok.

Grafiğe bir daha bakın! Dikkatlice... Pek bir zaman kalmadı, vade doluyor...

Faiz el yakıyor, kredi artık aslanın ağzında

Naki BAKIR

19 Eylül 2023 Salı

Gözler Merkez Bankası'nın bu hafta belirleyeceği yeni politika faizine çevrilirken, yeni yönetiminin devreye aldığı 'sıkı para' ve 'seçici kredi sıkılaştırması' politikaları ile uyumlu şekilde kredi kullandırımı kısırlarken, üç aydır artış trendi izleyen kredi faizleri tarihi yüksek düzeylerine ulaştı.

Kredi faizleri (Akım; ortalama %)				
	İhtiyaç	Taahhüt	Konut	Ticari
12-05-2023	34,19	25,56	18,22	15,87
19-05-2023	39,28	31,45	17,99	14,50
26-05-2023	39,96	28,63	19,34	15,00
02-06-2023	40,14	30,88	18,05	14,95
09-06-2023	40,02	32,57	18,14	14,91
16-06-2023	41,68	34,03	21,85	15,00
23-06-2023	41,52	34,02	23,98	15,35
30-06-2023	43,96	36,22	24,45	17,64
07-07-2023	47,95	41,22	28,30	24,45
14-07-2023	48,13	41,34	32,58	24,53
21-07-2023	47,89	40,28	34,09	24,58
28-07-2023	46,45	39,13	33,99	24,10
04-08-2023	47,72	36,64	35,10	30,72
11-08-2023	48,01	39,23	36,45	31,74
18-08-2023	47,12	38,13	36,40	31,15
25-08-2023	46,60	37,70	36,93	32,32
01-09-2023	52,97	36,66	35,69	37,94
08-09-2023	59,71	46,46	38,85	40,87
Artış (Puan)	25,52	20,90	20,63	25,00

Yeni Merkez Bankası yönetiminin görev süresinde, sonuncusu geçen ay olmak üzere gerçekleşen üç PPK toplantısında politika faizi yüzde 8,5'ten yüzde 25'e çıkarılarak toplamda 1650 baz puan artırılırken, bankaların seçimlerden bu yana yükselen kredi faizlerinde artışları son haftalarda ivme kazandı.

Merkez Bankası'nın 8 Eylül tarihli verileri, ağırlıklı yıllık ortalama faizlerin ihtiyaç kredisinde bu tarih itibarıyla yüzde 59,71'e, taşıt kredisinde yüzde 46,46'ya, konut kredisinde yüzde 38,85'e; sanayiciler başta üretici kesimlere açılan kredilerin ortalama faizinin de yüzde 40,87'ye ulaştığını gösteriyor.

Faizde yükseliş hızlandı

Bankalar seçim öncesi kredi kullanımını zorlaştırarak kısmış, bu durum da piyasalarda ciddi bir nakit sıkışıklığına yol açmıştı. Seçimlerden sonra ise bu tutum görece gevşeyerek devam etmekle birlikte, faiz oranlarında yükseliş trendi başladı.

Son üç ayda hızla yükselen banka kredisine faizleri tarihi yüksek düzeylere ulaştı.

8 Eylül itibarıyla bankaların ortalama ihtiyaç kredisine faizi yüzde 60'a yaklaşırken, ticari kredi faizlerinin ortalaması da yüzde 40'ı aştı.

İhtiyaç kredilerinin seçimler öncesi yüzde 34,19 olan ortalama faizi seçimin hemen ardından 19 Mayıs'ta yüzde 39,28'e, taşıt kredisine faizi de yüzde 25,56'dan yüzde 31,45'e çıkarken, buna karşılık konut kredisine faizi yüzde 18,22'den yüzde 19,34'e, ticari kredi faizi de yüzde 15,87'den yüzde 14,50'ye gerilemişti.

Ancak özellikle yeni ekonomi yönetiminin göreve başladığı haziran başından bu yana ise açıklanan politika çerçevesi, getirilen ilave yükümlülükler ve bankacılık sektörü ile temas ve toplantılar sürecinde tüm faizlerde yukarı yönlü gidiş hızlandı ve haftalar itibarıyla güçlenerek devam etti.

En yaygın tüketici kredisine olan ihtiyaç kredisinin sektör ortalamasında yıllık ortalama faizi haziran sonunda yüzde 43,96'ya, temmuz sonunda yüzde 46,45'e yükseldi, 1 Eylül itibarıyla yüzde 50'yi aştı, 8 Eylül haftasında ise yüzde 60'a yaklaştı.

Taşıt kredilerinin ortalama faizi haziran sonunda yüzde 36'yı, temmuz sonunda yüzde 39'u aştı, son hafta itibarıyla yüzde 50'ye yaklaştı. Konut kredilerinin ortalama faizi de haziran sonunda yüzde 24,45'e, temmuz sonunda yüzde 33,99'a, ağustos sonunda yüzde 35,69'a ulaşırken, son hafta itibarıyla yüzde 40'a yaklaştı.

Bankaların toplam kredi hacminin en büyük bölümünü oluşturan reel sektöre yönelik ticari kredilere uygulanan yıllık ortalama faizlerin sektör ortalamasındaki düzeyi de haziran sonunda yüzde 17,64'e, temmuz sonunda yüzde 24,10'a, 25 Ağustos haftasında yüzde 32,32'ye, 1 Eylül itibarıyla yüzde 37,94'e ulaştı, izleyen hafta ise yüzde 40'ı da aştı.

Ticari kredi faizindeki rekor artış

Buna göre 18 Mayıs'ta yapılan seçimlerden önceki düzeylerine göre 8 Eylül itibarıyla ihtiyaç kredisi faizleri 25,52, taşıt kredisi faizleri 20,90 puan, konut kredisi faizleri 20,63 puan, ticari kredi faizleri de 25 puan artmış oldu. Buna göre tüketici kredilerinin faizleri bu dönemde yaklaşık 2 katına, ticari kredi faizleri ise 2,5 katına çıktı.

Merkez Bankası'nın gösterge niteliğindeki politika faizinde ve seçici kredi sıkılaştırması yönünde getirilen yeni kural ve yükümlülüklerin de etkisiyle bankaların kredi faizlerinde artırımları sürerken, tüketici kredileri içinde önemli bir alacak/ borç bakiyesi oluşan kredi kartı işlemlerinde uygulanan faizler de yükseltildi. Özellikle nakit çekim işlemlerinde azami akdi faiz oranının yüzde 2,89'dan yüzde 3,57'ye çıkarıldı.

Bilanço riskleri arttı

Bu arada bankaların, son dönemde hem tüketici hem de ticari kredi kullandırmada frene daha sert bastığı, kredi kartından nakit çekim limitlerini de önemli ölçüde düşürdükleri gözleniyor. Bu tutumda, getirilen yeni uygulamaların bankaların maliyetlerini yükseltmesi ve bilanço risklerini azaltma çabalarının etkisi bulunuyor.

Son aylardaki kredi ve teminat düzenlemelerinin bankalara ilave yükümlülükler getirdiği, buna karşı bankaların kendi bilançosunu yönetebilmek için ihtiyatlı davrandığı belirtiliyor. Getirilen yeni kuralların, ucuz kredilerin ekonomi yönetiminin tercih ettiği daha riskli küçük alıcılara yönlendirildiği, genel olarak borçlanmanın azalmaya başladığı kaydediliyor.

Politika faizine yeni ayar

Para Politikası Kurulu (PPK) eylül ayı politika faizini belirlemek üzere 21 Eylül Perşembe günü toplanacak. Merkez Bankası eylül ayı faiz kararı saat 14.00'te açıklanacak. Merkez Bankası'nın eylül ayına ilişkin Piyasa Katılımcıları Anketi'nde, Para Politikası Kurulu'nun (PPK) ağustos ayında piyasa beklentilerini aşan 750 baz puanlık artırımla yüzde 25'e yükselttiği politika faizinde katılımcıların eylül ayı tahmini, 500 puanlık yeni artırımla yüzde 30 olarak belirlendi.

Öte yandan Reuters anketine katılan 16 ekonomistin tamamı, yüzde 25 seviyesindeki politika faizinde artış beklerken, tahminler yüzde 27,5 ile yüzde 31 bandında yer alıyor. AA Finans'ın yaptığı ankette de beklentilerin medyanı 500 baz puan artırım yönünde. Ekonomistler, kademeleri faiz artırımlarının izleyen dönemde de devam etmesini bekliyor. Yıl sonu politika faizi beklentileri ise yüzde 35-45 arasında değişiyor.

Abdulkadir Selvi

Çalışma Bakanı'ndan yeni açıklamalar var

Bir grup gazeteci kahvaltıda Çalışma Bakanı Prof.Dr. Vedat Işıkhhan ile bir araya geldik.

Vedat Işıkhhan bakan olmadan önce de akademisyen kimliği ve Cumhurbaşkanlığı Sosyal Politikalar Kurulu üyesi olarak çalışma hayatıyla ilgili düzenlemelere katkı yapan isimlerdendi. O nedenle sürecin içinden geliyor. Ayrıca bilgisi ve kucaklayıcı tarzıyla da çalışma hayatına pozitif yönde katkı yapıyor.

EMEKLİLERİN BEKLENTİSİ

Vedat Işıkhhan'la haliyle çalışma hayatının sorunlarını konuştuk. Tabii ki ilk sırada emeklilere zam konusu vardı. Her zaman gündeme getiriyorum. Emeklilere yapılan zam yetersiz kaldı. Emekliler bu ülkede istikrarın adreslerinden biri. Türkiye'nin geçmişte yaşadığı zorlukları bildikleri için Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yaptığı hizmetleri en iyi onlar takdir ediyor. Ama temmuz zammıyla birlikte gönül bağlarında bir kopma yaşandı. O nedenle emeklileri sayıdan ve rakamdan ibaret görmemek

lazım. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sözüyle ise yeniden umutlandılar. "Erdoğan söz veriyse yapar" diyorlar.

BAKAN IŞIKHAN'IN AÇIKLAMASI

Çalışma Bakanı Vedat Işıkhan da aynı kanaatte. "Emeklilere yönelik olarak Cumhurbaşkanımızın verdiği talimat doğrultusunda bir çalışma yürütülüyor. Bu konuda çalışma tamamlandığında Sayın Cumhurbaşkanımıza sunulacaktır. AK Parti hükümetleri olarak iktidarımız boyunca emeklilerimizi, işçilerimizi, memurlarımızı enflasyona ezdirmedik. Bundan sonra da aynı anlayışla devam edeceğiz. Emeklilerimiz bizim için çok önemlidir. Zira yıllarca ülkemizin üretimine, çalışma hayatına katkı sağlamışlardır. Bu bakımdan emeklilerimiz için düzenlemeler yapmak hükümetimizin temel politikalarından biridir" dedi.

ÇALIŞMA HAFTAYA BAŞLIYOR

Emeklilerle ilgili olarak bakanlık bürokratları zaten çalışıyorlardı. Edindiğim bilgiye göre önümüzdeki hafta Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın başkanlığında bakanlar düzeyinde ele alınacak. 1 Ekim'de Meclis açılacak. Çalışma Kabine'de görüşüldükten sonra Meclis'e sunulacak.

Daha önce emeklilere zam konusunda üç alternatifte göre hazırlık yapıldığını yazmıştım. "Seyyanen, en düşük aylığın yükseltilmesi ve oransal bir artış" yapılması yönündeydi. Cevdet Yılmaz'ın başkanlığında yapılacak çalışmada bu olgunlaştırılacak. Kabin toplantısında ise son şekli verilip Meclis'e gönderilecek. Kulağıma daha çok seyyanen zam geliyor.

NE ZAMAN GEÇERLİ OLACAK

Peki zam gelirse ne zaman uygulanacak? 2024 yılı ocak ayına mı kalacak yoksa yeni yıl beklenmeden emeklilerin cebine girecek mi? Bunun için de Meclis'ten geçecek yasal düzenlemedeki tarih geçerli olacak. İzlenimim emekli zammının yeni yıla bırakılmadan emeklilere yansıtılacağı yönünde.

MEMUR VE MEMUR EMEKLİLERİ

Memur ve memur emeklileriyle ilgili olarak toplu sözleşme görüşmelerinde belirlenen bir oran var. 2024 yılında enflasyon farkı artı ilk 6 ayda yüzde 10 zam alacaklar. Yüzde 10 düşük bir oran ama enflasyon farkıyla birlikte maaşlarının yüzde 50 oranında artması bekleniyor. Böylece en düşük memur maaşı 22 bin TL'den 33 bin liraya yükselecek.

Oransal olarak iyi bir artış ama asıl çözüm enflasyonun düşürülmesinden geçiyor. Siz ne kadar yüksek bir zam vererseniz verin, enflasyon alıp götürüyor. Ama enflasyona karşı çalışanın bir koruma kalkanının olması da yararlı. En azından çalışanı enflasyona karşı koruyor.

BAĞ-KUR'LULARIN PRİMLERİ

ZAMAN zaman TV programlarında da gündeme getiriyorum. Bağ-Kur'luların prim sıkıntısı var. Bu durum özellikle de küçük esnafı zorluyor. SSK'lılar için 7 bin 200 gün prim ödemek yeterli sayılırken Bağ-Kurlular 9 bin gün prim ödemek zorunda kalıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan da bu adaletsizliğin giderilmesi konusunda söz vermişti. Çalışma Bakanı Işıkhan, "Bağ-Kur'luların prim gün sayısının 9 binden 7 bin 200'e düşürülmesi konusu özellikle küçük esnaf kapsamında bulunan yaklaşık 1 milyon Bağ-Kur'lumuzu kapsıyor. Cumhurbaşkanımızın talimatını yerine getireceğiz" dedi.

EYT'LİLERDE SON DURUM

ÇALIŞMA Bakanı ile bir araya gelinir de EYT'liler unutulur mu? Unutmadık tabii ki. EYT'lilerden başvurduğu halde hâlâ emekli olamayanlar var. Çalışma Bakanı Vedat Işıkhan, emekliliğe hak ettiğine dair bildirim alanların hiçbir hakkının kaybolmayacağını söyledi. Birikmeler İstanbul, Ankara ve İzmir'de kalmış. O da iş yoğunluğundan. Vedat Işıkhan, biriken paraların hesaplarına geçeceğini ve yıl sonuna kalmadan EYT'lilerin tamamına maaşlarının bağlanacağını açıkladı. Çalışma Bakanı özverili çalışmalarından dolayı SGK personeline teşekkür etti. Kolay değil, 1 yılda yapılan emeklilik işlemi 1 ayda tamamlanmış.

MAAŞLARI BAĞLANACAK

2 milyon 200 bin 115 kişi emeklilik başvurusunda bulunmuş. Mükerrerler düşüldüncü bu sayı 2 milyona inmiş. 1 milyon 899 bin kişinin emeklilik işlemi yapılmış. EYT'lilerin tamamının maaşının, en kısa sürede bağlanması bekleniyor.

ABD'YE YANAŞAN İRAN'IN PARALARI

DÜN ABD ile İran arasındaki yakınlaşmaya dikkat çekmiştim. Rusya ve Çin'i çevreleme politikası yürüten ABD'nin Ermenistan ve İran'la özel ilişkiler içine girdiğine dikkat çekmiştim. Yazımın flaşında ise ABD ile anlaşmaya varan İran'ın Avrupa'da dondurulan 7.5 milyar Euro'sunun serbest bırakılacağı vardı. İran'ın dondurulan paralarının Güney Kore üzerinden 6-7 kanalla İran'a getirileceğini anlatmıştim. Başka ayrıntılar vardı ama ilk adımın atılmasını bekliyordum. Yazımın üzerinden 24 saat geçmeden ilk adım atıldı. Hem de büyük bir adım atıldı. İran dahi bu denli hızlı olmasını beklemiyordu. Ayrıca 7.5 milyar Euro'nun 1.5-2 milyarlık dilimler halinde İran'a getirilmesi öngörülmüyordu. Ama ABD, istekli olduğunu göstermek için ilk etapta İran'ın Güney Kore'de dondurulan 6 milyar doları serbet bırakıldı. İran Merkez Bankası Başkanı Muhammet Rıza Ferzin söz konusu paranın İran bankalarının Katar'daki hesabına aktarılacağını açıkladı. Ferzin, İran'ın başka birkaç ülkede bloke edilen paralarının da kullanılabilir hale geleceğini ve bunun piyasada etkisinin görüleceğini ifade etti. 6 milyar doları Avrupa bankalarındaki diğer paraların takip etmesi bekleniyor.

Esfender KORKMAZ

Avrupa Birliği Türkiye’de işçi haklarını savundu

Avrupa Birliği; 2022 Türkiye raporu; genel olarak bizde iktidarın ve muhalefetin yapamadığını yapmıştır. Rapor; Türkiye’nin, siyasi, sosyal ve ekonomik alanda, imkânlarını açıklayan yaptıklarını öven ve yapması gerektiği halde yapamadıklarını ortaya koyan, zaman zaman da yol gösterici nitelikte, ucuz siyasi hesaplar içermeyen, 140 sayfaya yakın bir belgedir.

Bu raporu okuyan herkesin, AB’ye teşekkür etmesi gerekiyor. Ama anlaşılıyor ki, hem medya, hem de siyasiler, bu raporu kendi ideolojik çizgileri içinde sübjektif olarak değerlendirmişler. Bu kapsamda Sayın Cumhurbaşkanı “*gerekirse AB’den yollarımızı ayırırız*” diyor. Bu söz, raporun karşılığı değil. Olsa olsa, öteden beri siyasi iktidarın Batı’dan uzaklaşma isteğine zorlama bir bahane olabilir.

Bu raporda Türkiye’de işçi haklarının iyileştirilmesi de isteniyor.

Raporun giriş bölümünde; “*Sendikal haklar, gerçek anlamda sosyal diyalog eksikliği ve süregelen kayıt dışı ekonomik faaliyet (kayıt dışı istihdamı vurgulamak için) düzeyleri ile ilgili endişeler devam ediyor.*” Deniliyor.

Raporun işçi hakları ile ilgili bölümünde de; “***Türkiye’nin özellikle; sendikal hakların kullanılmasını sınırlandıran engelleri kaldırması ve sosyal diyalog mekanizmalarının etkili bir şekilde kullanılması, iş hukuku ve iş güvenliği ile ilgili alanlarda, işçi haklarının uygulanması ile ilgili mevzuatın iyileştirilmesi, kadın istihdamının teşvik edilmesi gerekir.***” Deniliyor.

Türkiye de işçi hakları nasıl kısıtlandı?

1-Aslında, son 20 yılda işçi hakları kısıtlandı, sendikasızlaştırma politikası uygulandı. Bu nedenledir ki;

*1999 yılında sendikalaşma oranı yüzde 69,30 iken;

*2005 yılında yüzde 58,65'e geriledi.

*2023 yılında ise yüzde 14,76'ya kadar düştü.

2-İşçinin grev yapmasına da fiilen izin verilmiyor. Hükümetin grevleri 60 gün süreyle erteleme yetkisi keyfi kullanılıyor. Yasa şöyle; *“Karar verilmiş veya başlanmış olan kanuni bir grev veya lokavt genel sağlığı veya millî güvenliği bozucu nitelikte ise Bakanlar Kurulu bu uyuşmazlıkta grev ve lokavtı altmış gün süre ile erteleyebilir.”* Gel gör ki Millî Güvenliği bozucu etkisi; objektif değil, yoruma bağlıdır. Bu nedenle hükümet tarafından kullanılıyor.

Erteleme kararı sonrası tarafların anlaşmamaları halinde grevlerin yeniden başlaması yasal olarak mümkün değil. Bu nedenle 60 gün içinde taraflardan ya anlaşmaları bekleniyor ya da toplu iş sözleşmesi Yüksek Hakem Kurulu tarafından sonuçlandırılıyor. Bu yapılmazsa sendikanın toplu iş sözleşme yetkisi düşüyor.

3-Hükümetler; **İdeolojik mahfiller, ideolojik sendikalar, sarı sendikalar** kurdurdu. İşçi hakları ikinci planda kaldı. İşçiler de buna alet oldu. İşçilerin gücü bölündü. Halen mevcut 3 konfederasyonun üye oranı şöyledir;

*TÜRK-İŞ; yüzde 8,

*Hak-İş; yüzde 5,0,

*DİSK; yüzde 1,4.

Halen mevcut üç konfederasyon tek bir konfederasyon haline getirilmelidir.

4-Devletin parti devleti olması gibi, memur sendikaları da parti sendikası oldu. Bu durumu devlette en fazla memur üyesi olan Memur-Sen'de görebiliyoruz. Çünkü Memur-Sen başkanları ya AKP'den milletvekili veya bu partiden milletvekili adayı oluyorlar.

5-Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu'nun (ITUC) 148 ülkeyi kapsayan raporuna göre; Türkiye, 2022 ve 2023 yılında **"çalışanlar için en kötü 10 ülke"** arasında yer aldı.

Bu ülkeler; Bangladeş, Belarus, Ekvador, Mısır, Esvatini, Guatemala, Myanmar, Filipinler, Tunus ve Türkiye'dir.

Türkiye, Küresel Haklar Endeksi'nde **"işçi haklarının garanti altında olmadığı"** anlamına gelen 5. grupta yer aldı.

Dünyada sendikacılık, 1970 yıllarında zirveye ulaştı. Sonrasında bazı ülkelerde düştü, bazılarında yükseldi.

19.09.2023

Bugünkü enflasyon koşullarında işçilerin sendikalaşmaya daha çok ihtiyacı var. Çünkü işçilerin reel ücretleri çeşitli enflasyon hileleri ile fiilen düşük kalıyor. Düşük reel ücret de emek verimliliğinin düşmesine neden oluyor. Ayrıca gelir dağılımı bozuluyor ve sosyal sorunlar artıyor. Yani hepimiz kaybediyoruz.